

GEOFIZYKA INŻYNIERSKA

w badaniach

Państwowej Służby Geologicznej

Grzegorz Pacanowski

Paweł Czarniak

Tomasz Bąk

Marcin Lasocki

Szymon Ostrowski

Przemysław Sobótko

Piotr Wilkołazki

Forum PSG. Geofizyka inżynierska
Warszawa, 29.03.2023

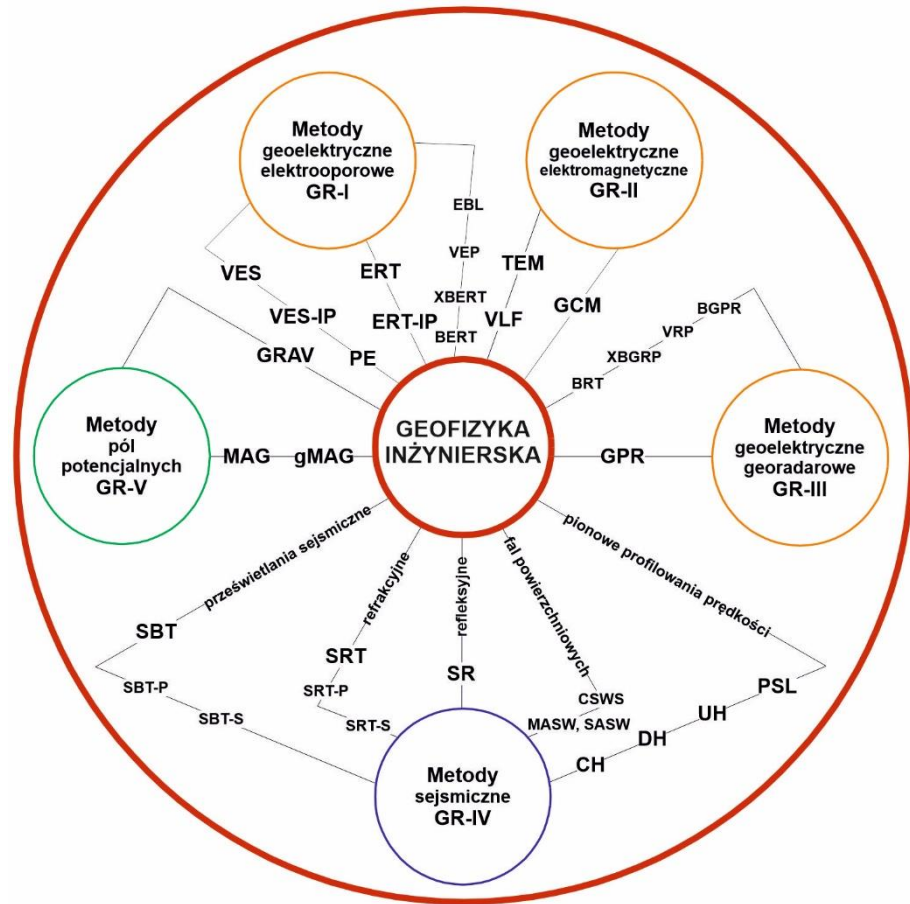

GEOFIZYKA INŻYNIERSKA

Podział metod geofizyki inżynierskiej

Grupa metod	Metoda	Technika (symbol)	Technika (nazwa)	
Metody elektrooporowe GR-I	powierzchniowa	aktywna	VES	
		aktywna	VES-IP	
		aktywna	PE	
		aktywna	ERT	
	otworowa	aktywna	ERT-IP	
		aktywna	EBL	
		aktywna	VEP	
		aktywna	XBERT	
		aktywna	BERT	
		aktywna	TEM	
	Metody elektromagnetyczne GR-II	powierzchniowa	aktywna*	VLF
		powierzchniowa	aktywna	GCM
	Metody georadarowe GR-III	powierzchniowa	aktywna	GPR
			aktywna	BGPR
otworowa		aktywna	VRP	
		aktywna	XBGPR	
Metody sejsmiczne GR-IV	otworowa	aktywna	UH, UH-P, UH-S	
		aktywna	DH, DH-P, DH-S	
		aktywna	CH, CH-P, CH-S	
		aktywna	PSL	
	powierzchniowa	aktywna	SBT, SBT-P, SBT-S	
		aktywna	MASW	
		aktywna*	SASW	
		aktywna	CSWS	
		aktywna	SRP	
		aktywna	SRT, SRT-P, SRT-S	
	powierzchniowa	aktywna	SR	
		aktywna	MAG, gMAG	
		aktywna	GRAV	
		aktywna	GRAV	

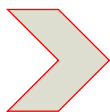
* Podczas badania zespół wykonujący pomiar nie wzbudza energii. Źródłem energii są sztucznie indukowane pola zewnętrzne.

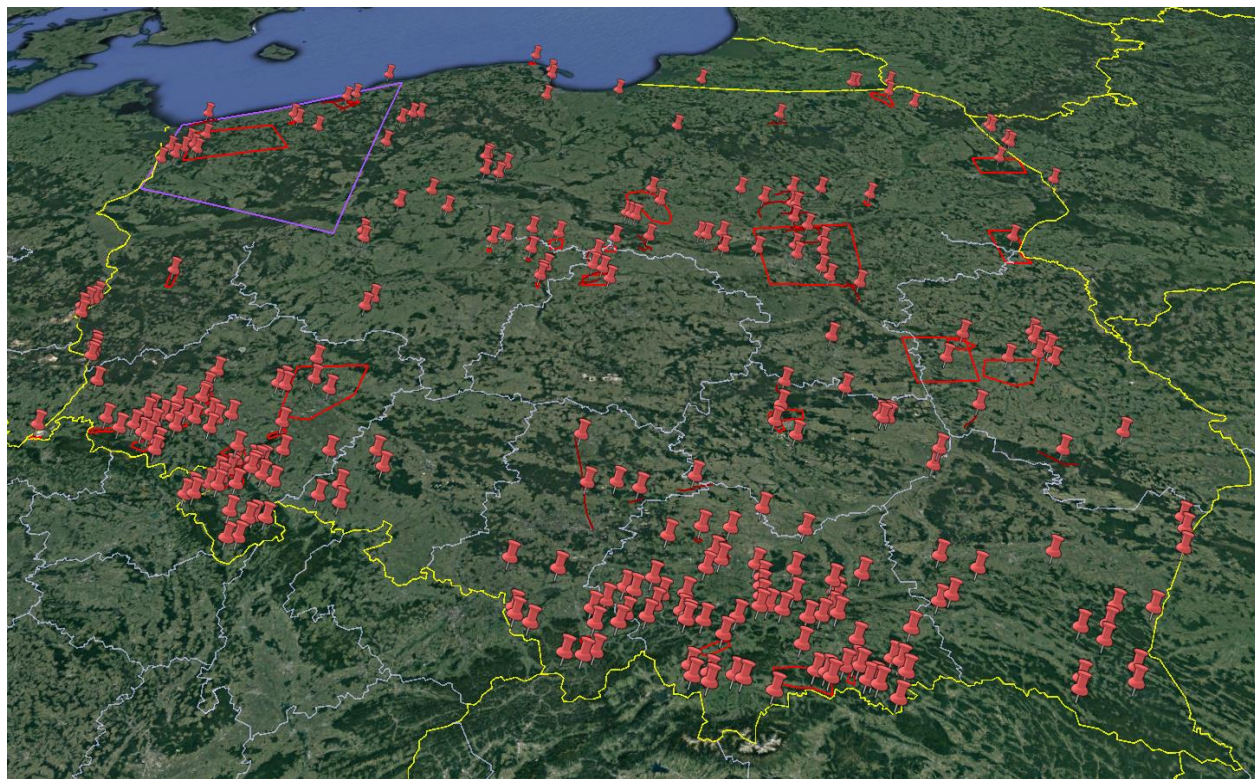

GEOFIZYKA INŻYNIERSKA

Obszar badań

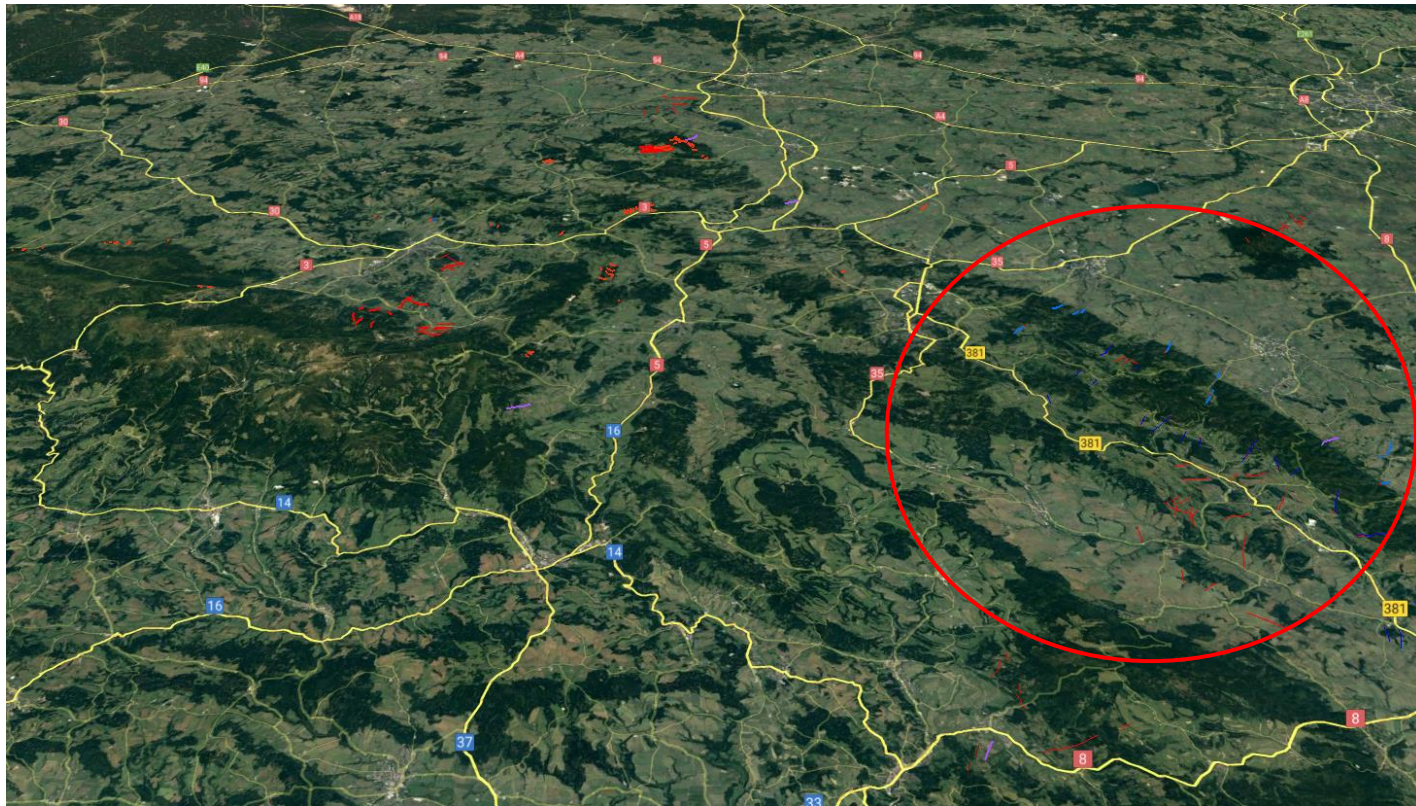
W latach 2013-2023 zrealizowano ok
180 opracowań geofizycznych
z wykorzystaniem wszystkich
wymienionych
metod geofizycznych

Ilość projektów – lata 2021-2022	Metoda	Ilość badań [mb]	Ilość lokalizacji	Ilość ciągów
23	ERT	327 264	77	470

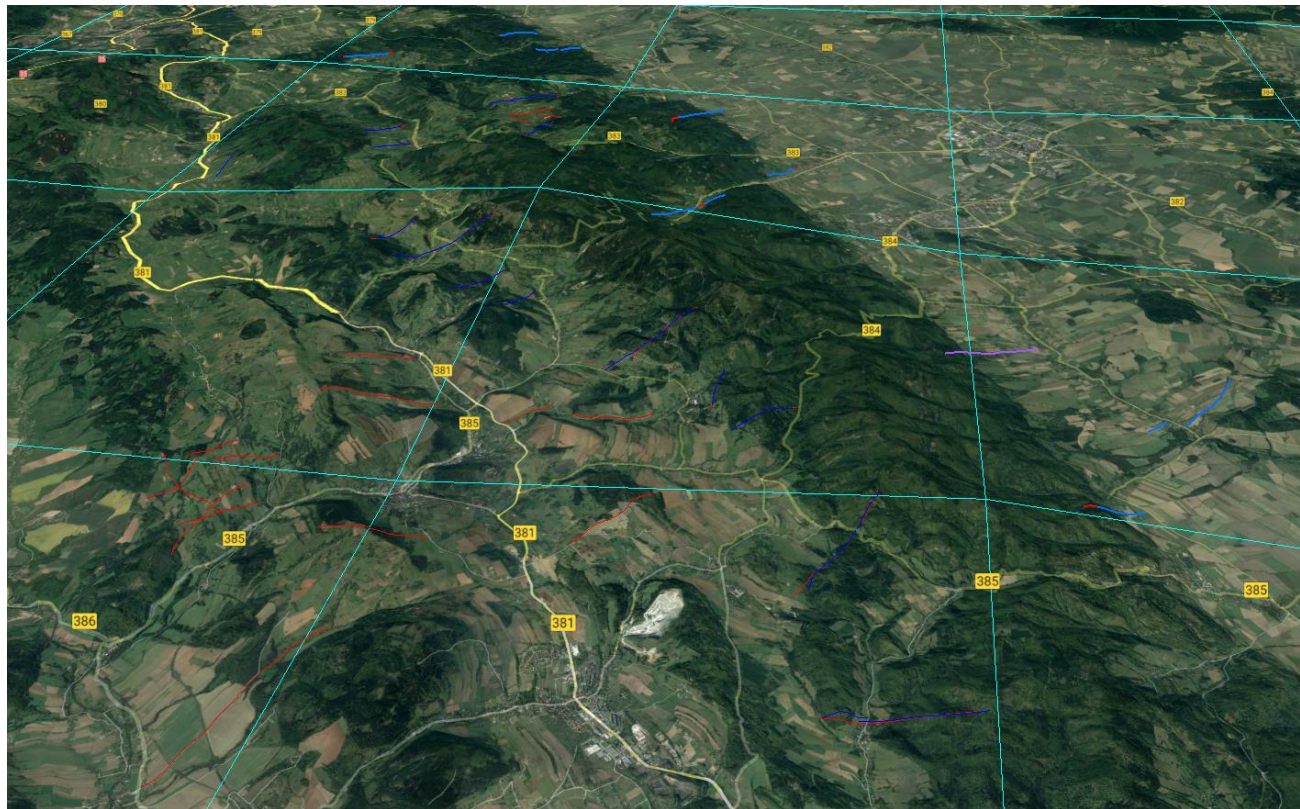
GEOFIZYKA INŻYNIERSKA

Obszar badań

GEOFIZYKA INŻYNIERSKA

Obszar badań

GEOFIZYKA INŻYNIERSKA

Badania wykorzystywane w:

KARTOGRAFII GEOLOGICZNEJ

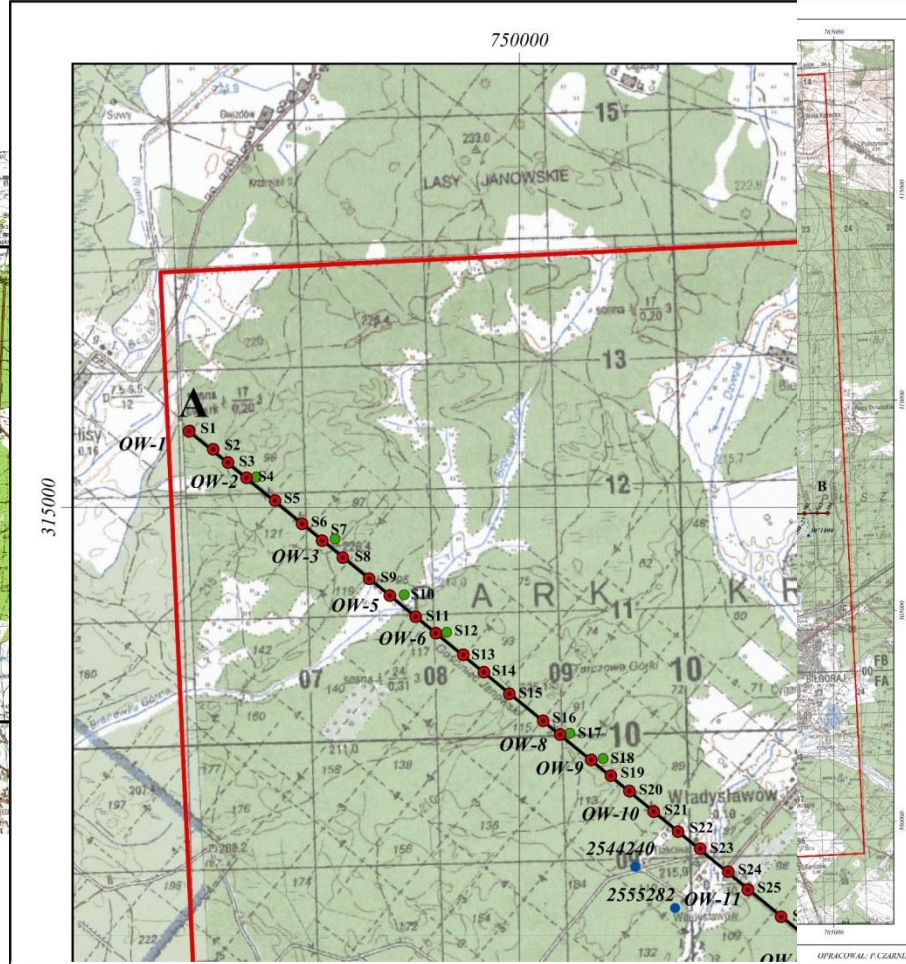
HYDROGEOLOGII

GEOZAGROŻENIACH

GEOLOGII ZŁOŻOWEJ

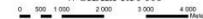
GEOLOGII INŻYNIERSKIEJ

GEOTERMII NISKOTEMPERATUROWEJ

MAPA DOKUMENTACYJNA WYKONANYCH BADAŃ GEOELEKTRYCZNYCH NA ARK. 822 BIŁGORAJ

W SKALI 1:50 000

OBJAŚNIENIA

- SONDOWANIE GEOELEKTRYCZNE
- CIĄG SONDAWAŃ GEOELEKTRYCZNYCH
- LOKALIZACJA OTWORU KARTOGRAFICZNEGO WYKONANEGO W RAMACH REAMBULACJI ARKUSZA
- LOKALIZACJA SONDY MECHANICZNEJ WYKONANEJ W RAMACH REAMBULACJI ARKUSZA
- LOKALIZACJA ARCHIWALNEGO OTWORU HYDROGEOLOGICZNEGO ZLOKALIZOWANEGO W POKRĘCZU CIĄGI GEOFIZYCZNEGO. (NUMERACJA WEDŁUG CBDII)
- GRANICA ARKUSZA 822 BIŁGORAJ

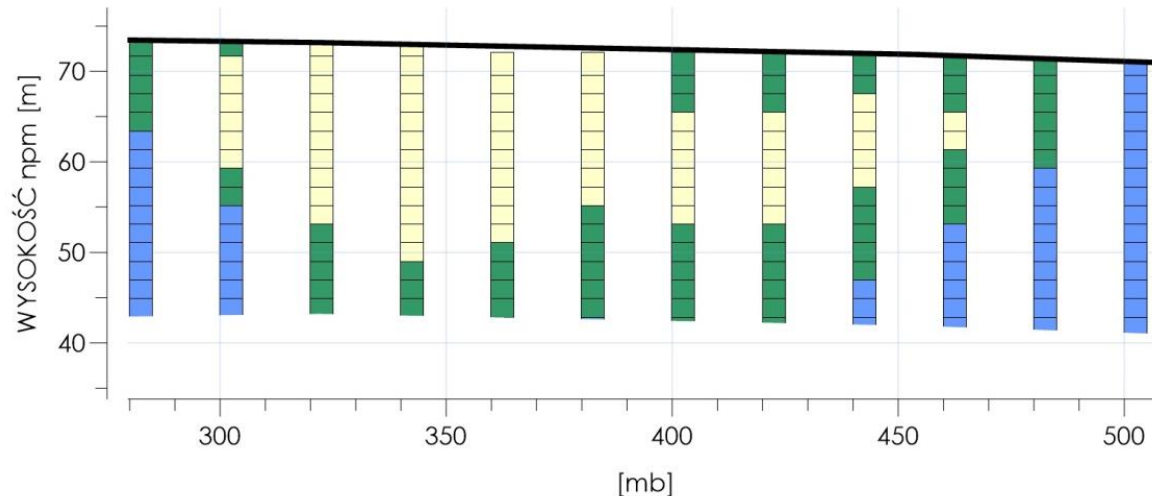
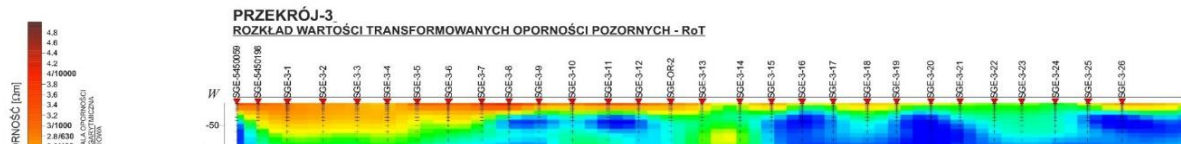
Reambulacja 25 arkuszy
Szczegółowej mapy geologicznej Polski
w skali 1:50 000

OPRACOWAŁ: F. CZARNIK

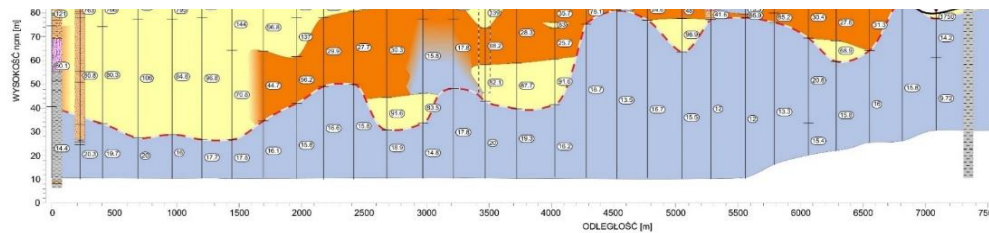
GEOFIZYKA INŻYNIERSKA

KARTOGRAFIA GEOLOGICZNA

X, Y, H, Ro, SLI

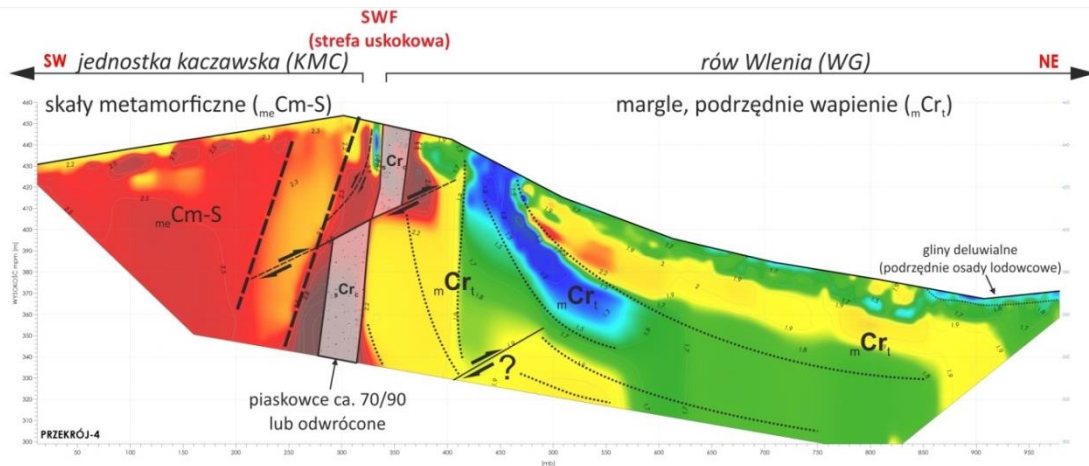
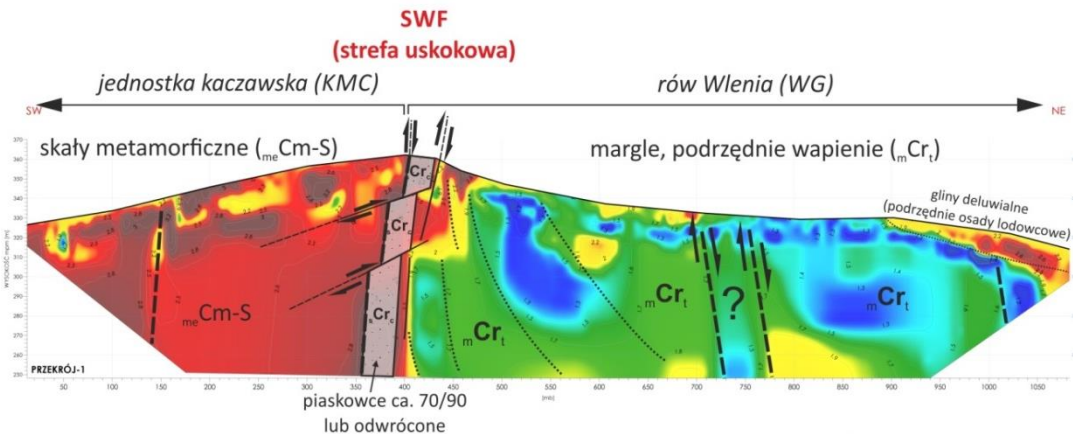
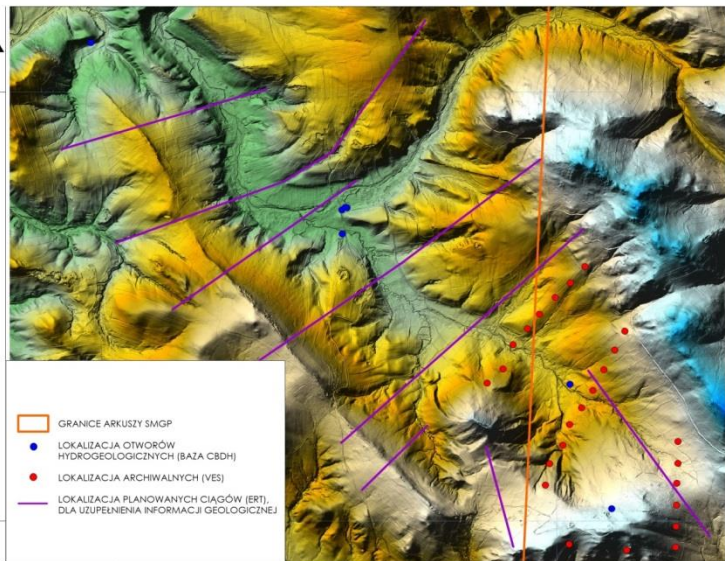
- KOMPLEX PIASCZYSTY
ZAPRY PIASKI, ROZNEJ
FRAKCJE PIASKO-GILWASTE
- GLINY GLINY PIASCZYSTE,
GLINY ILASTE
- RY
- PRZEBIEG STROPU
UTWORÓW TRZECIORZĘDOWYCH

guidelinegeo.com

GEOFIZYKA INŻYNIERSKA

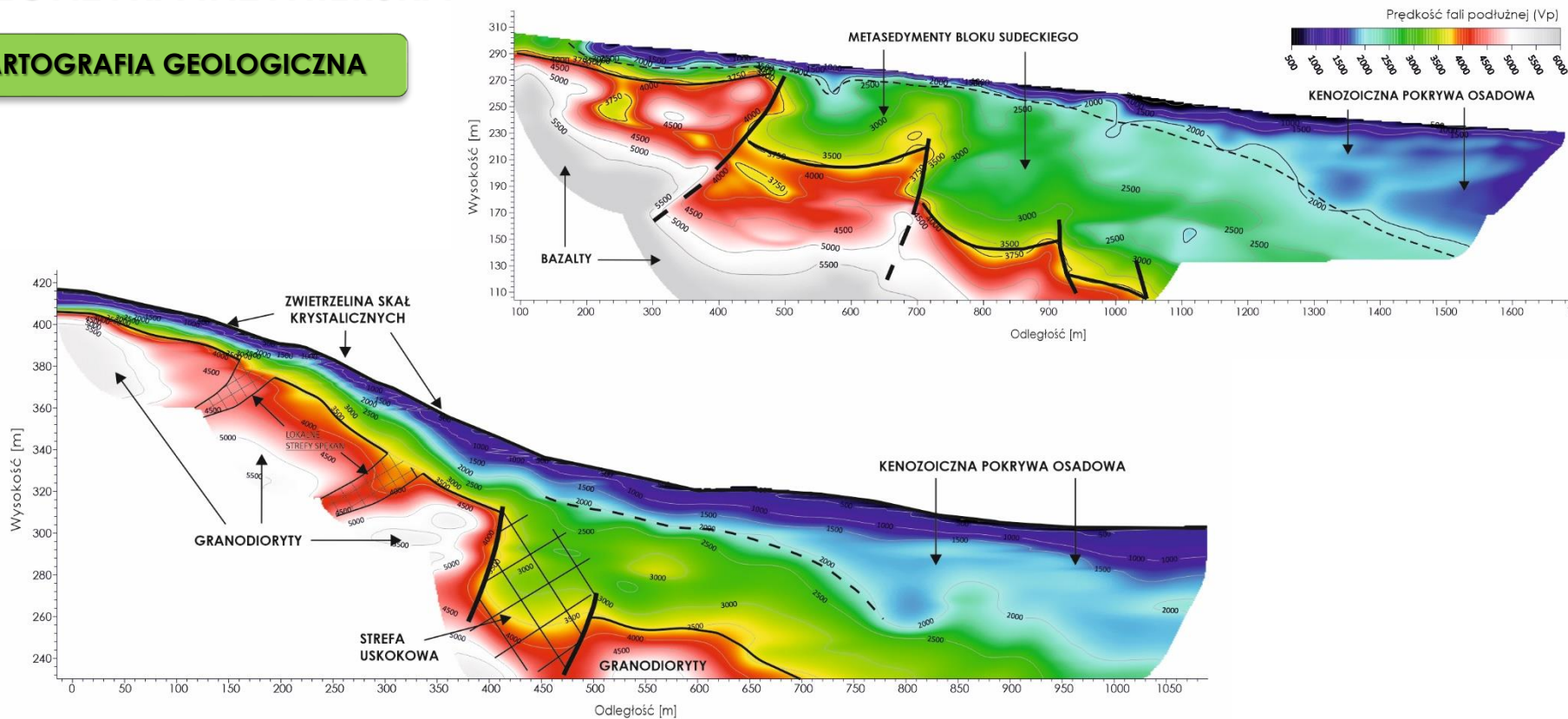
KARTOGRAFIA GEOLOGICZNA

Interpretacja wg. A. Kowalski, 2021 PIG-PIB

GEOFIZYKA INŻYNIERSKA

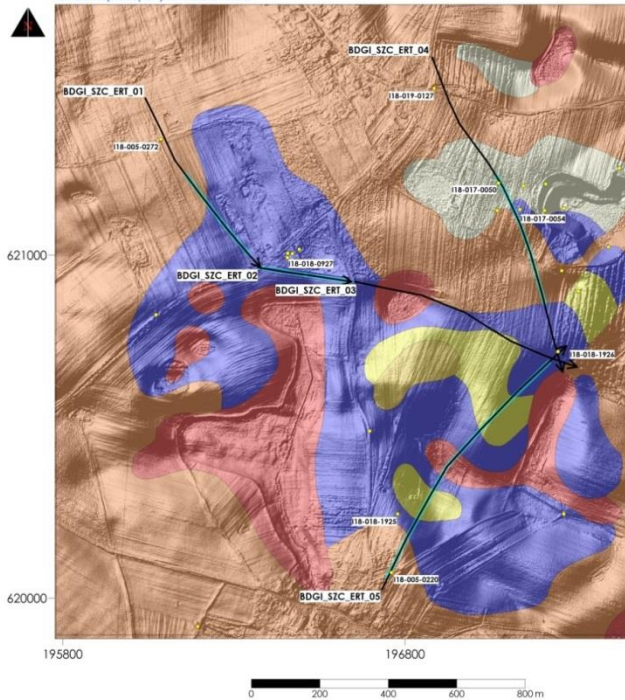
KARTOGRAFIA GEOLOGICZNA

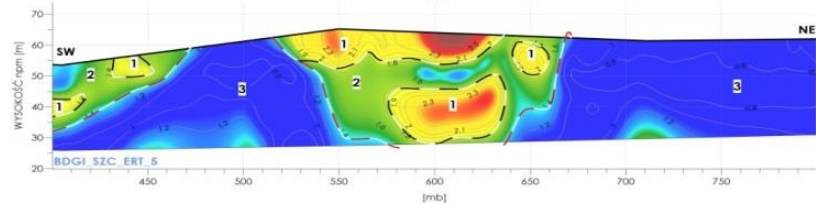
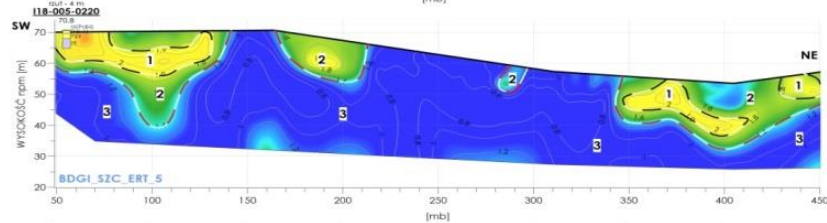
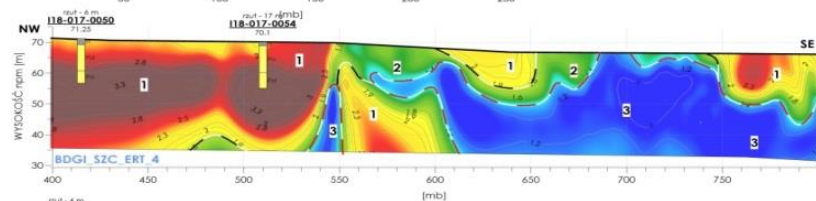
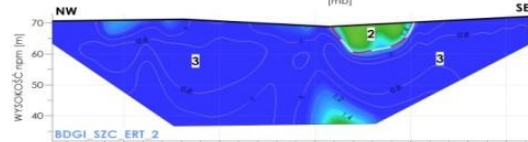
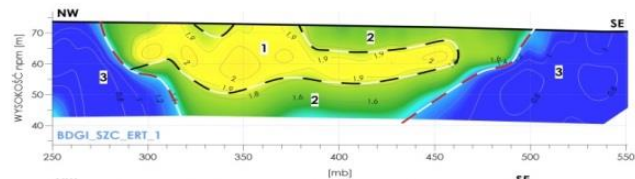
GEOFIZYKA INŻYNIERSKA

KARTOGRAFIA GEOLOGICZNA

układ współrzędnych PUGW 1992

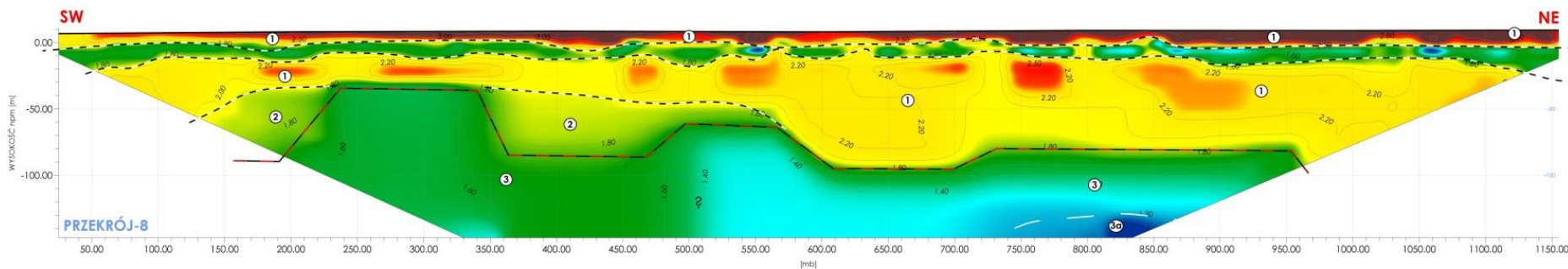
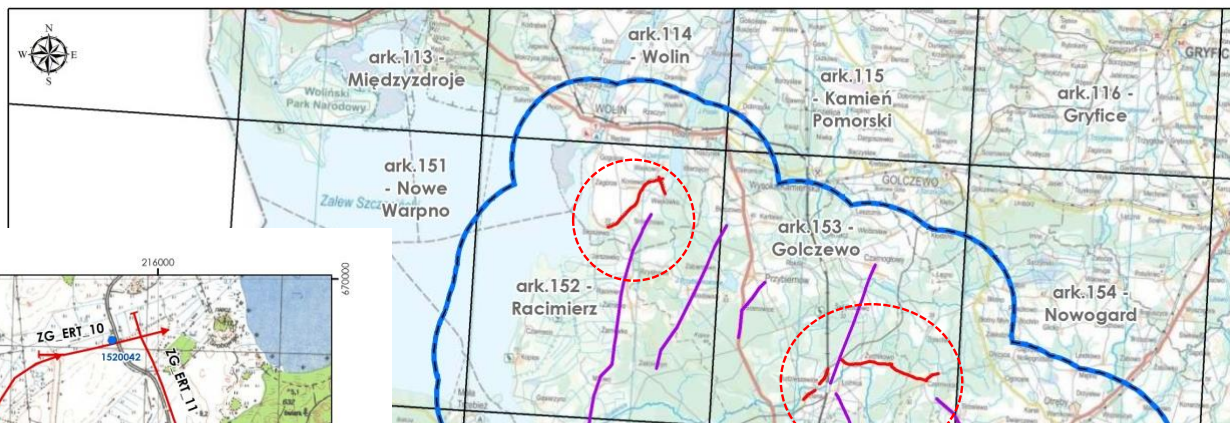

- grunty organiczne
- gliny zwalowe
- piaski i żwiry wodnolodowcowe
- piaski zastoiskowe
- ily septariowe oligocenu
- piaski oligocenu
- piaski miocenu
- PRZEBIEG I NR PROFILU ERT
- LOKALIZACJA OTWORU ARCHIWALNEGO

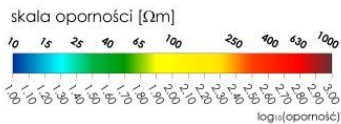

GEOFIZYKA INŻYNIERSKA

HYDROGEOLOGIA

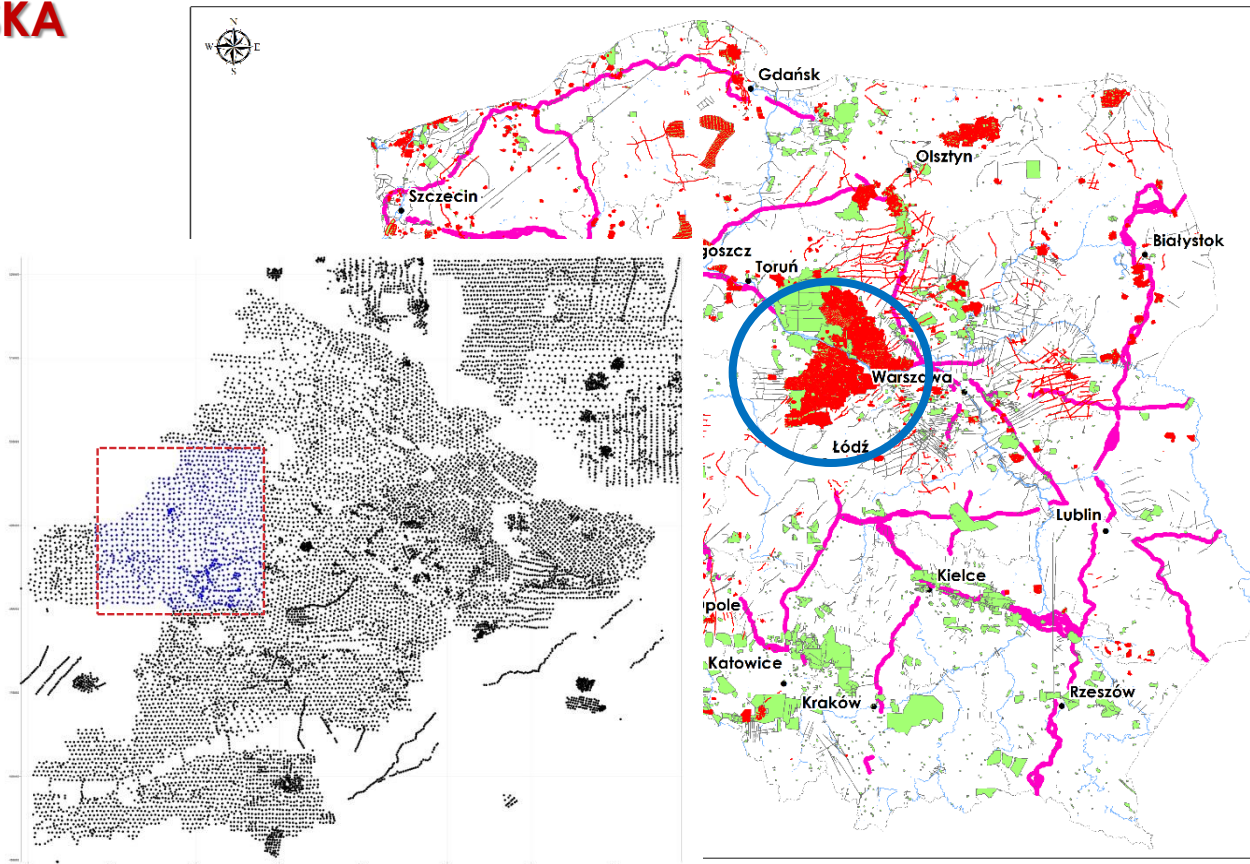
- ① - utwory przepuszczalne (Q - piaski, piaski i żwiry)
- ② - utwory słaboprzepuszczalne (Q - iły, gliny, pylły)
- ③ - utwory podzwartorzędowe
- ③a - utwory podzwartorzędowe silnie zmineralizowane

GEOFIZYKA INŻYNIERSKA

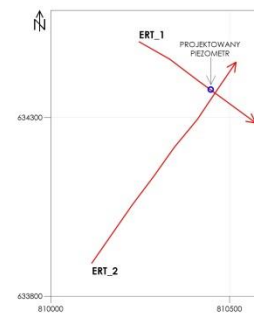
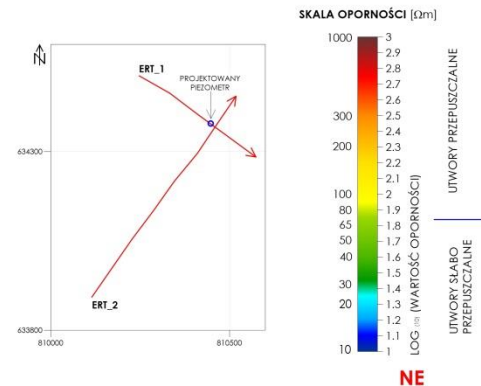
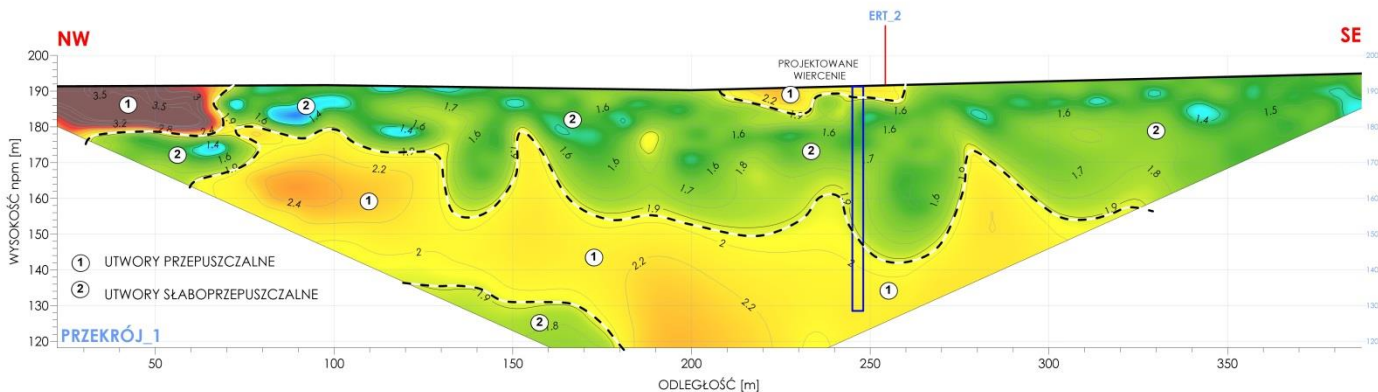
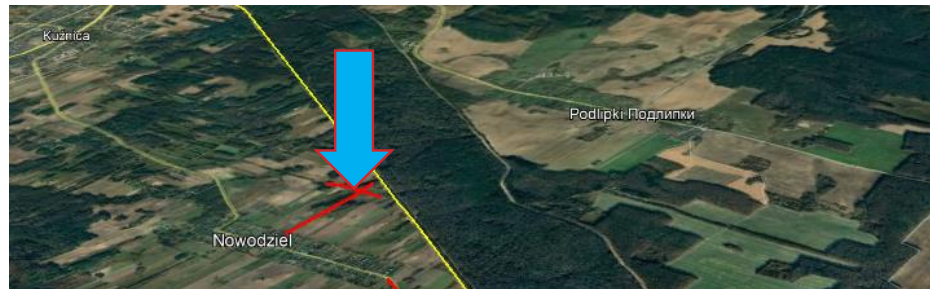
HYDROGEOLOGIA

Wykorzystanie archiwalnych danych geofizycznych VES i ERT

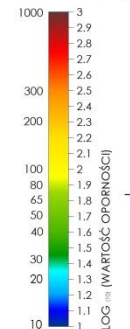

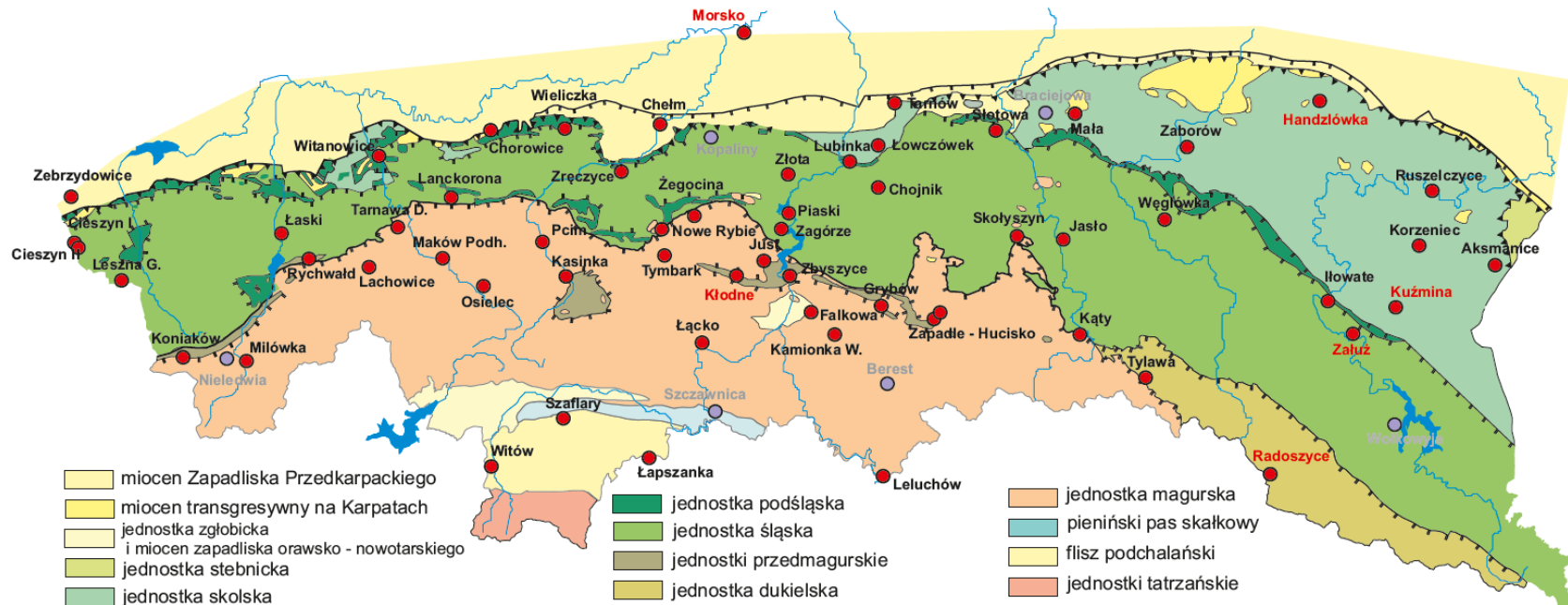
GEOFIZYKA INŻYNIERSKA

HYDROGEOLOGIA

SKALA OPORNOŚCI [Ωm]

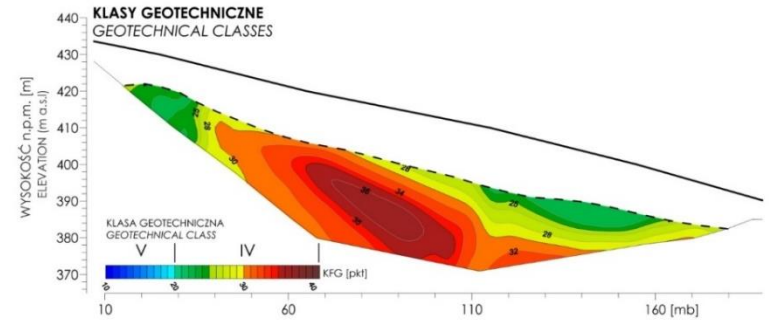
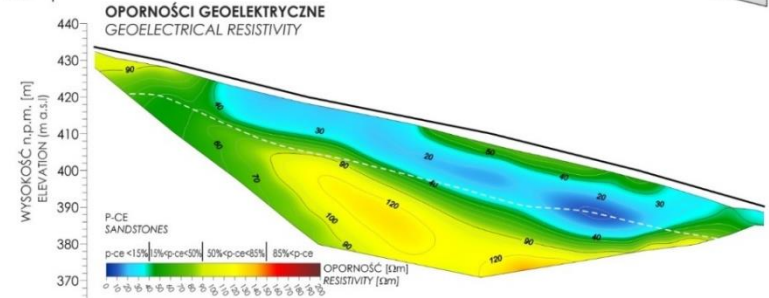
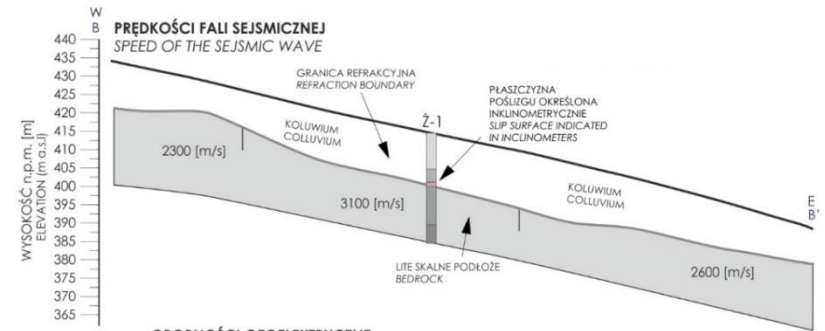
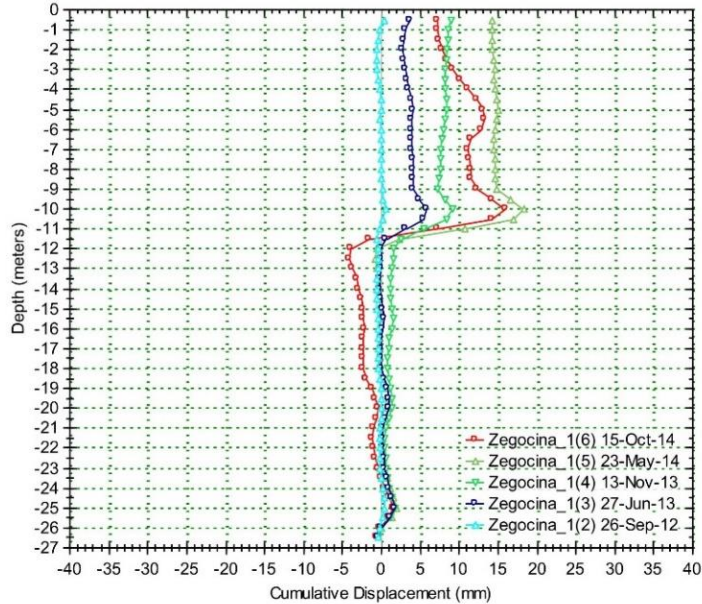
Barłomiej Warmuz , Piotr Nescieruk

Przegląd Geologiczny, vol. 67, nr 5, 2019;

doi: <http://dx.doi.org/10.7306/2019.26>

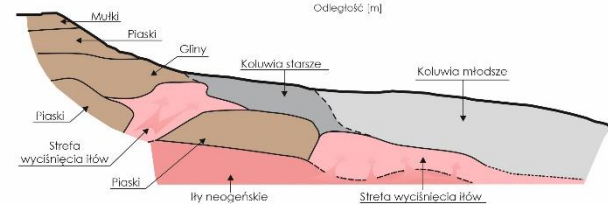
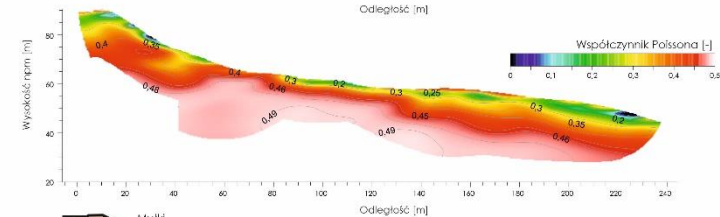
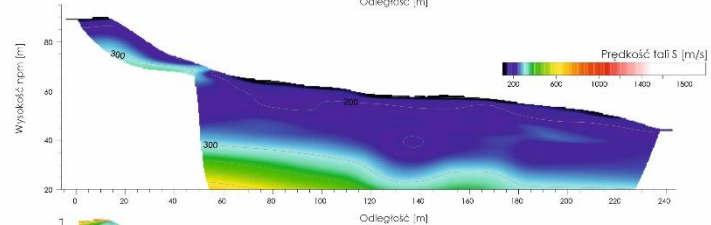
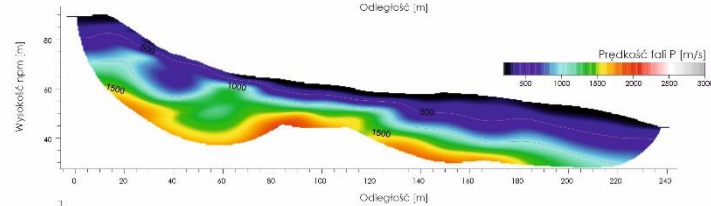
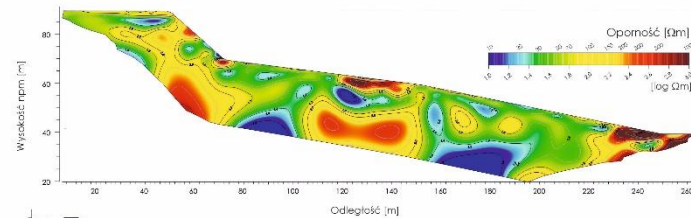
ŻEGOCINA-1

Axis - A

GEOFIZYKA INŻYNIERSKA

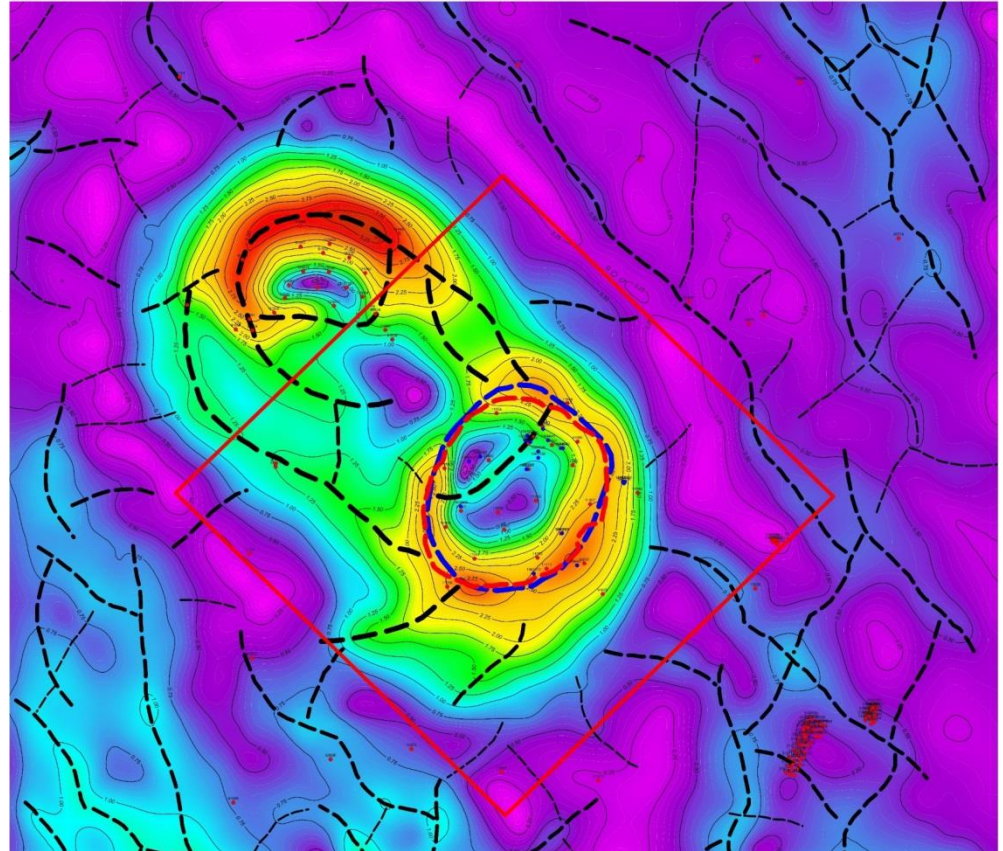
GEOZAGROŻENIA

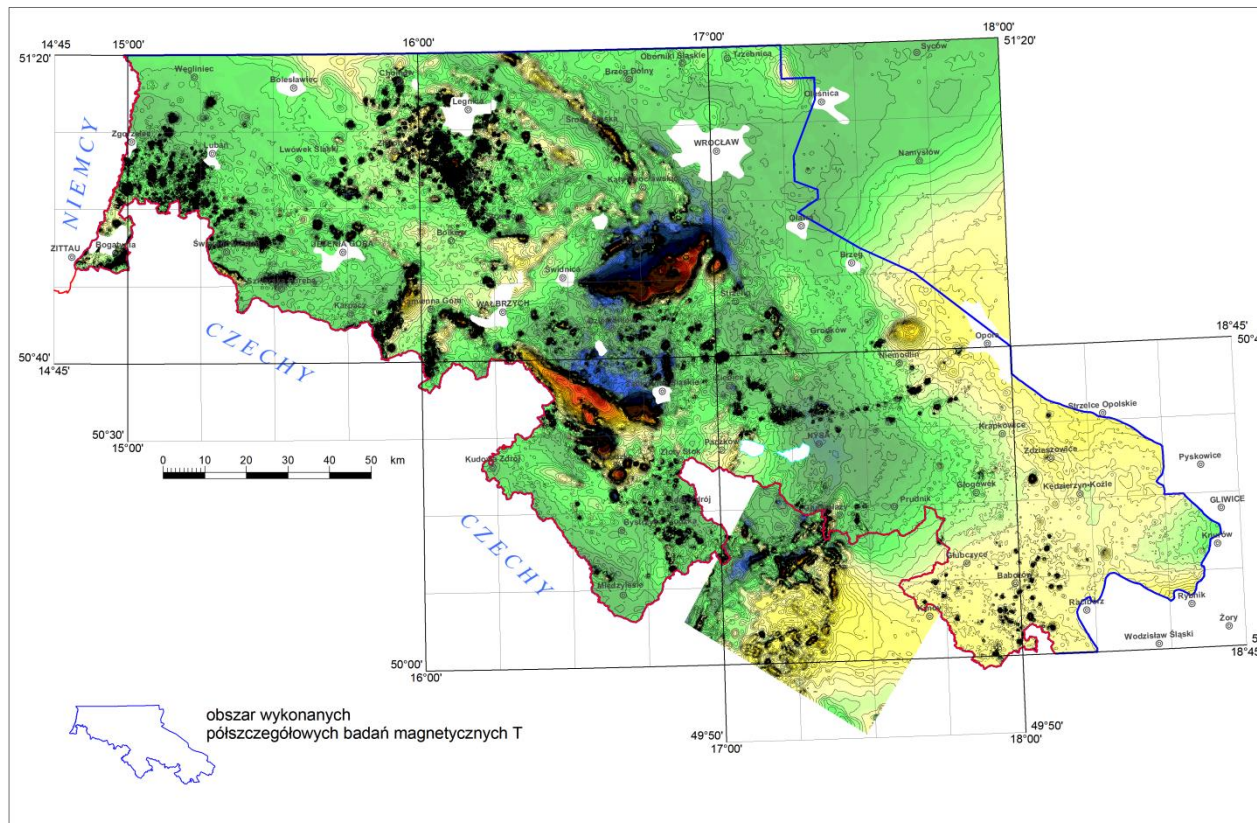
GEOFIZYKA INŻYNIERSKA

GEOZAGROŻENIA

MONITORING GEODYNAMICZNY W ZAKRESIE INTERFEROMETRII
SATELITARNEJ PASA WYSADÓW SOLNYCH W POLSCE ORAZ
PRÓBA OKREŚLENIA RUCHLIWOŚCI SOLI W CZWARTORZĘDZIE
Z WYKORZYSTANIEM TOMOGRAFII ELEKTROOPOROWEJ I TECHNIK
MODELOWANIA 3D

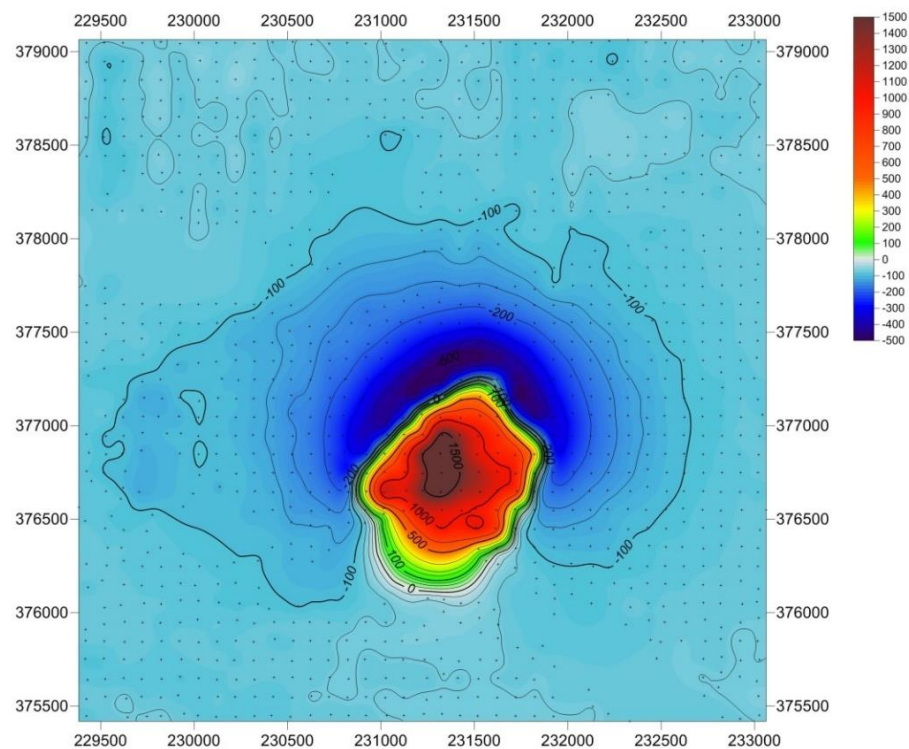
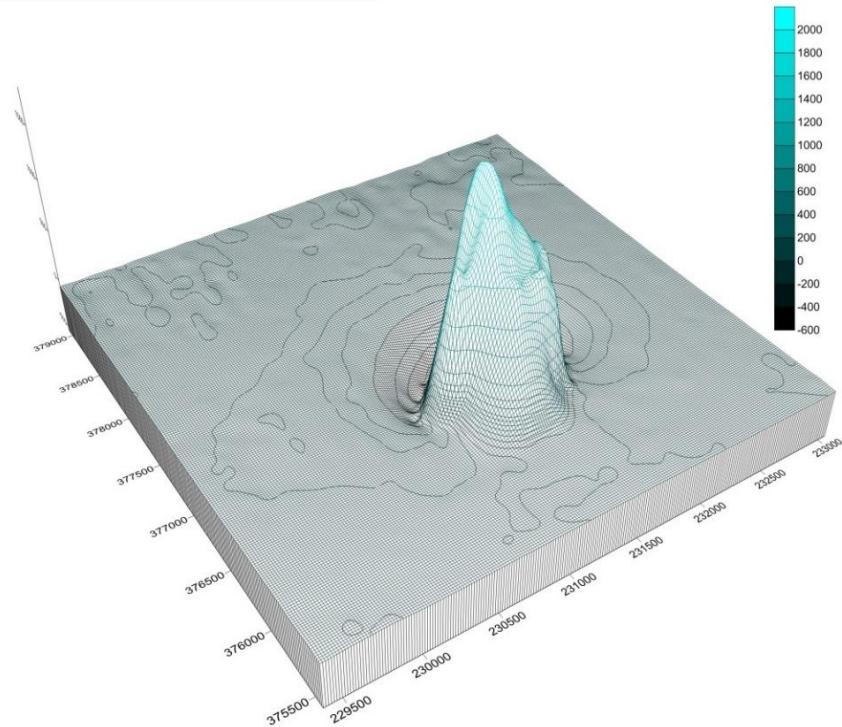
Interpretacja wg. M. Musiałewicz 2018 PIG-PIB

Mapa anomalii magnetycznych ΔT

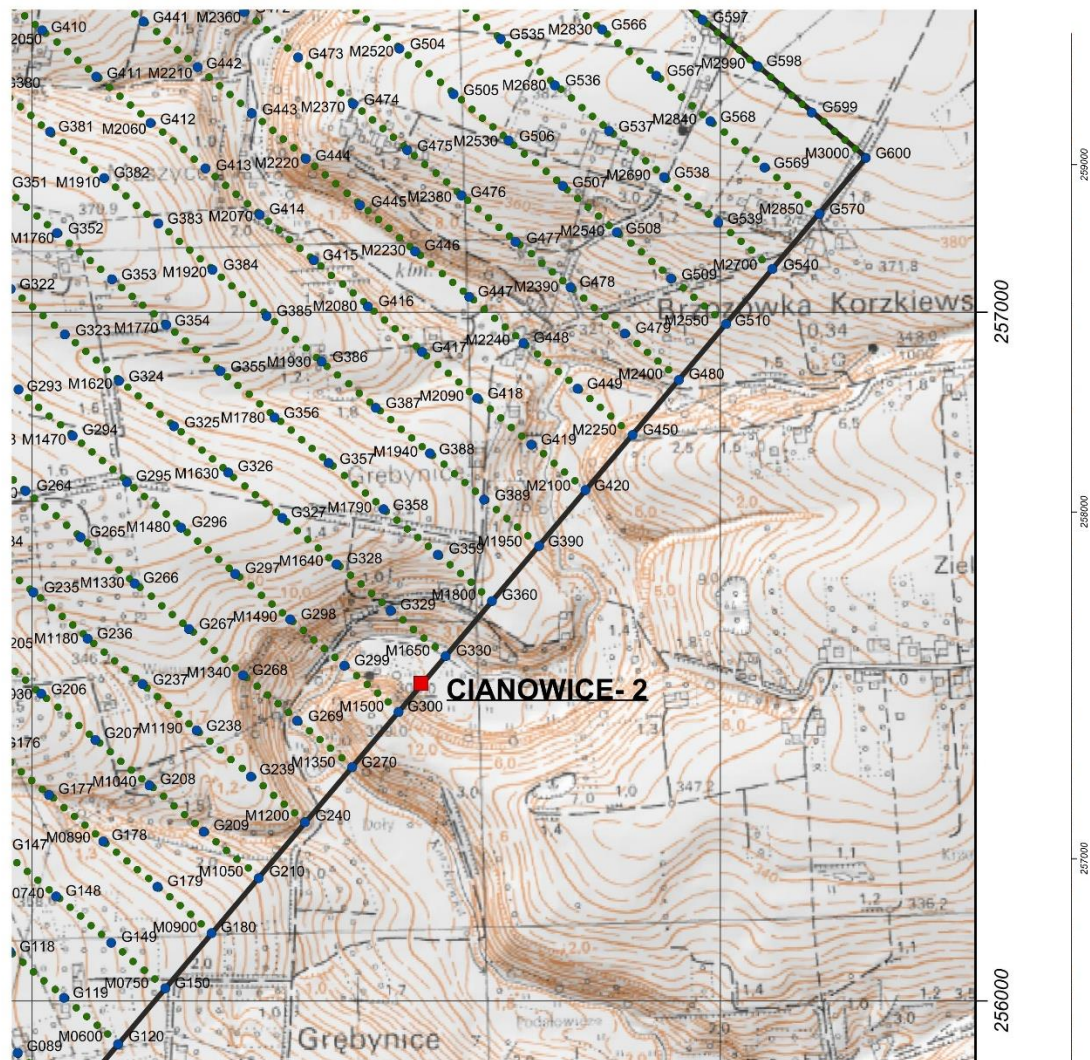
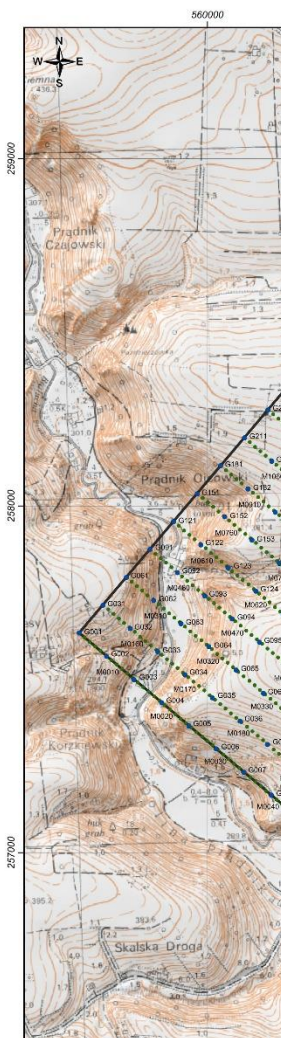
GEOFIZYKA INŻYNIERSKA

GEOLOGIA ŻŁOŻOWA

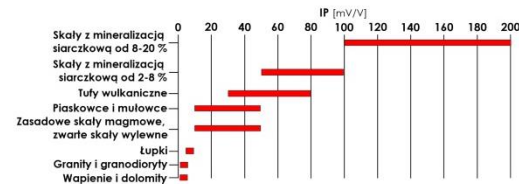
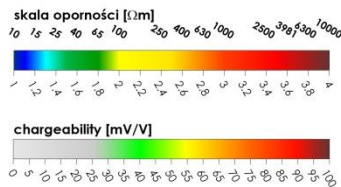
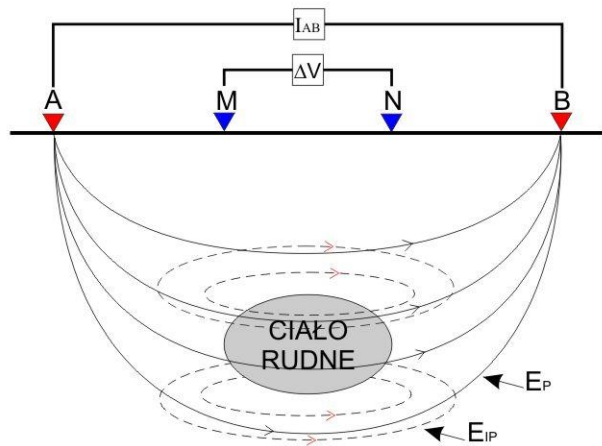
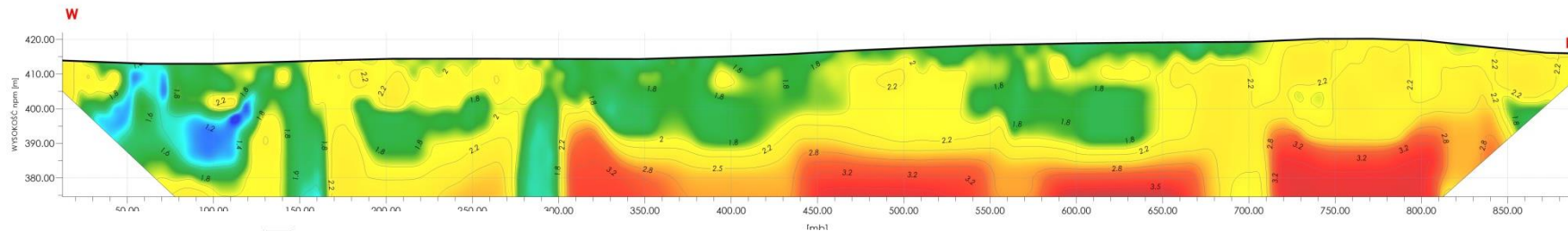
GEOFIZYKA INŻ

GEOLOGIA ŻŁOŻOWA

GEOFIZYKA INŻYNIERSKA

GEOLOGIA ŻŁOŻOWA

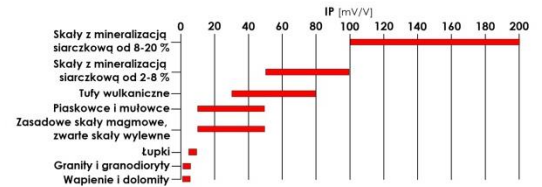
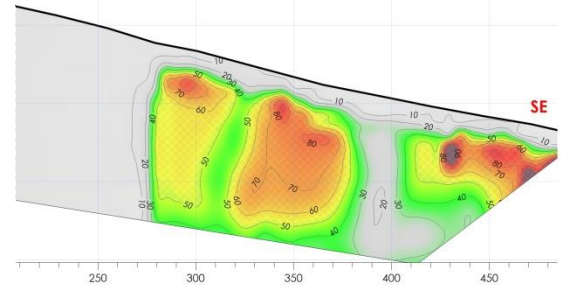
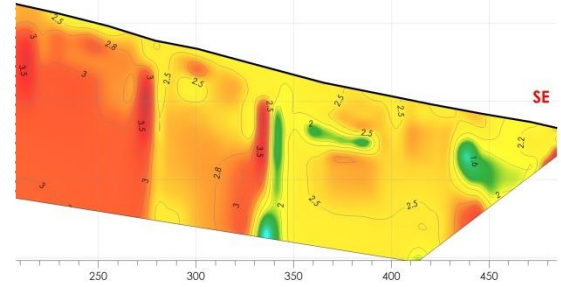
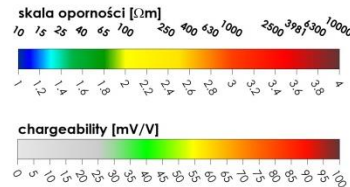
GEOFIZYKA INŻYNIERSKA

GEOLOGIA ŻŁOŻOWA

Przykład mineralizacji siarczkowej potwierdzonej wierceniem w miejscu wytypowanym metodą ERT+IP
Góry Kaczawskie

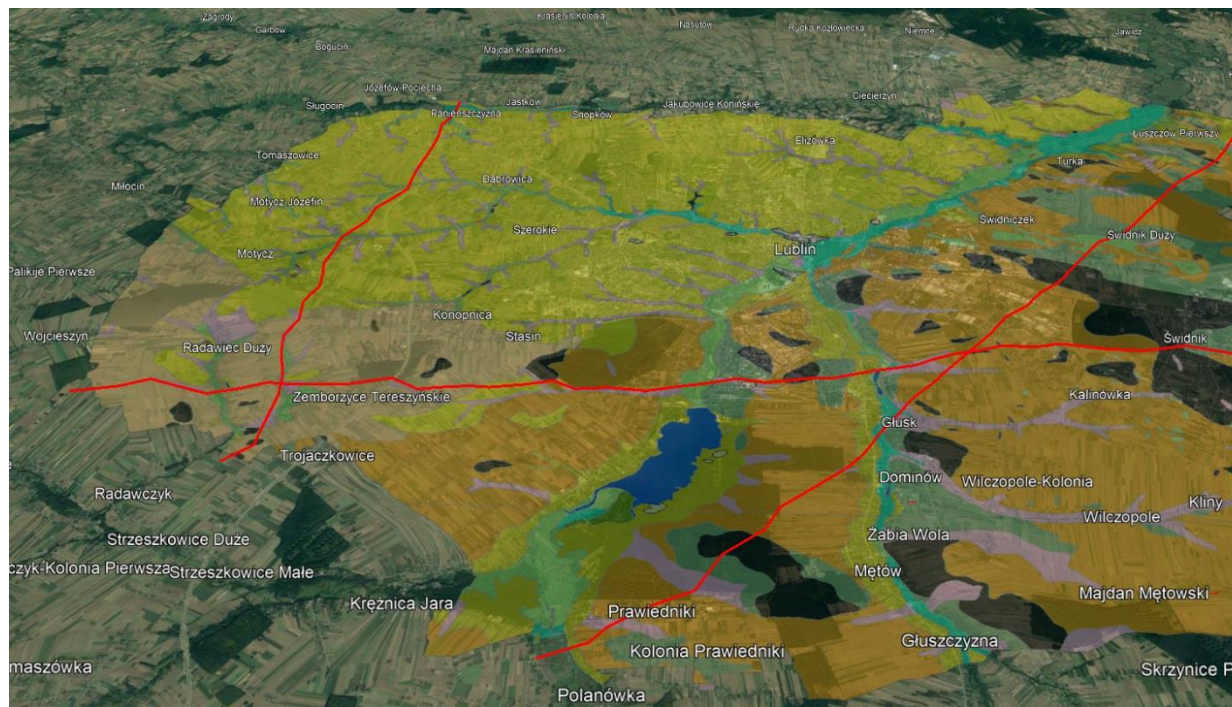

Fot. S. Mazurek PIG-PIB

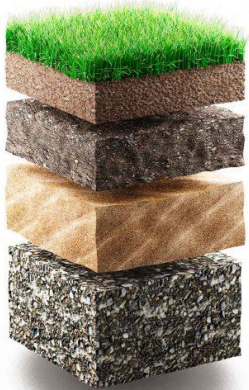
GEOFIZYKA INŻYNIERSKA

GEOLOGIA INŻYNIERSKA

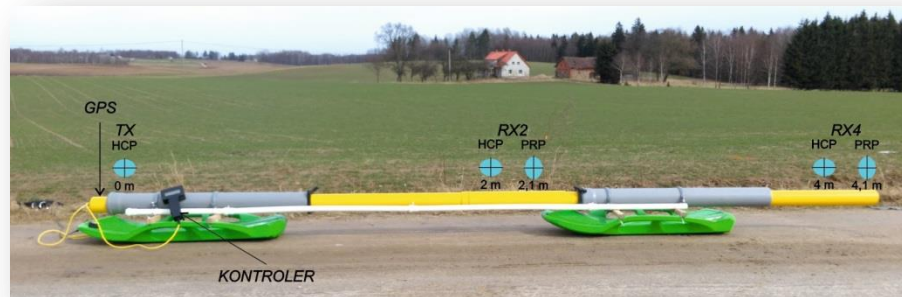

GEOFIZYKA INŻYNIERSKA

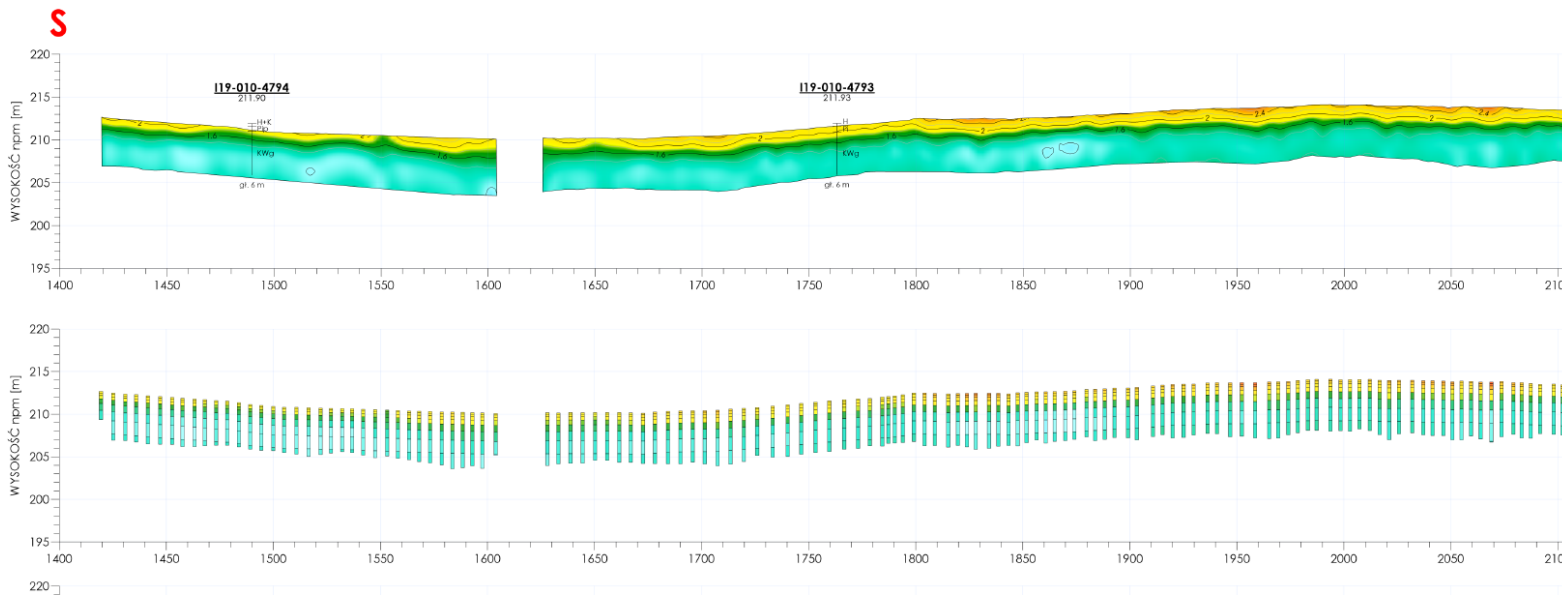
GEOLOGIA INŻYNIERSKA

guidelinegeo.com

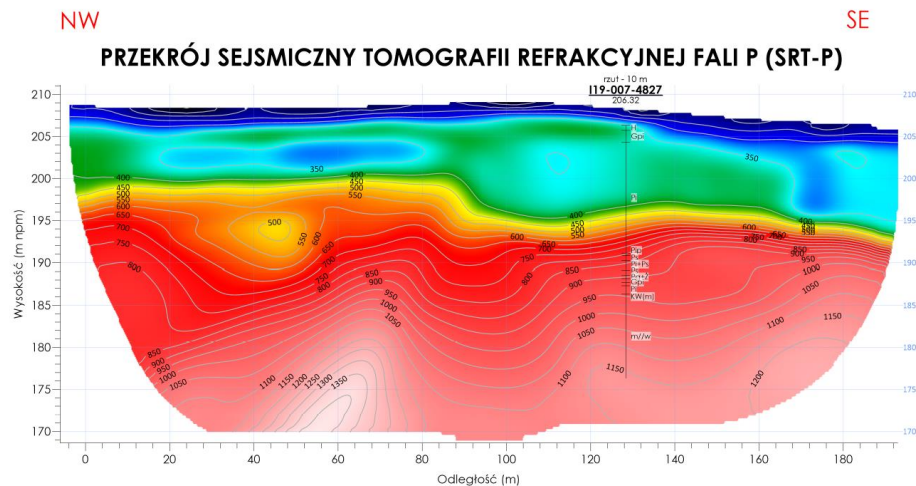
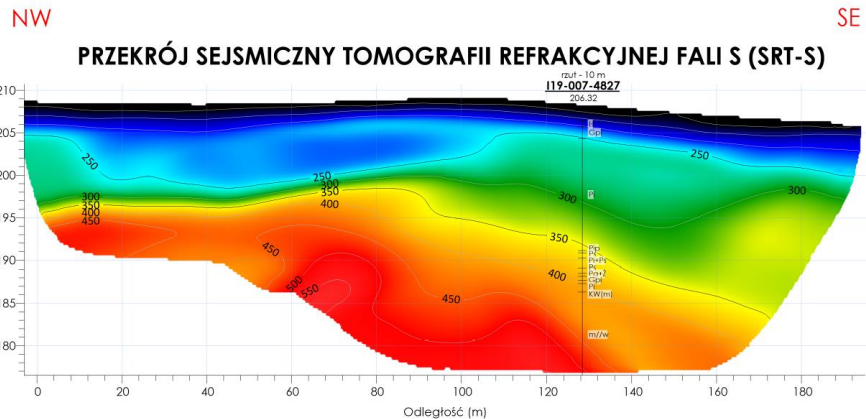
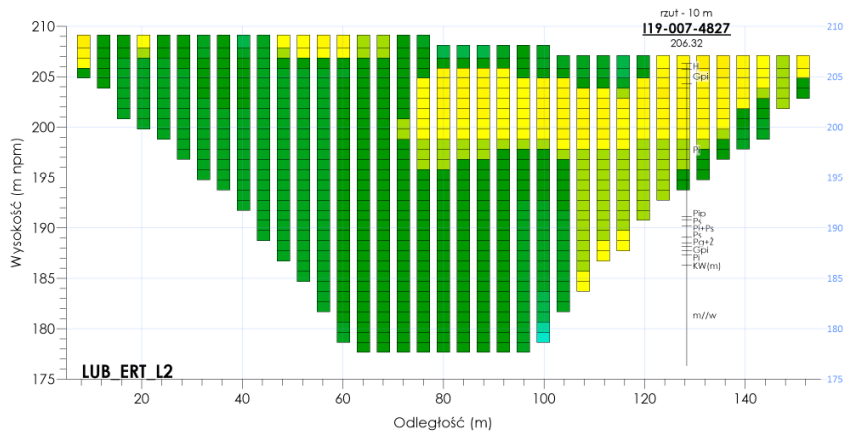
PRZEKRÓJ GEOELEKTRYCZNY A-B

GEOFIZYKA INŻYNIERSKA

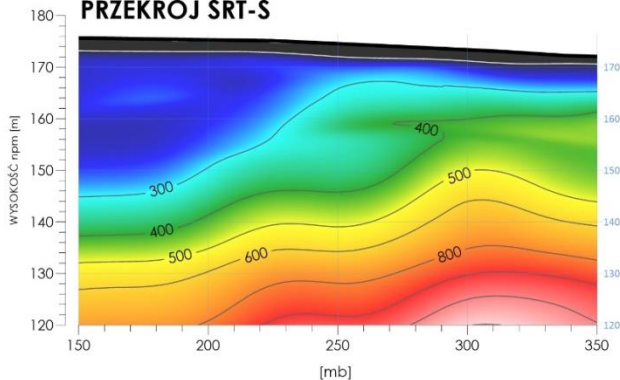
GEOLOGIA INŻYNIERSKA

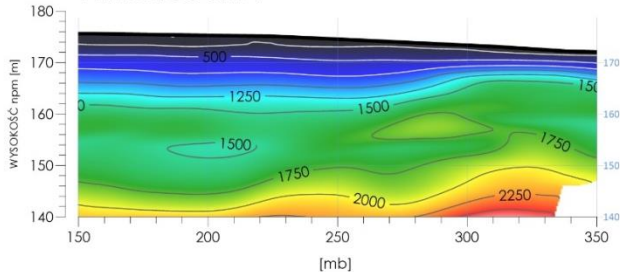
GEOFIZYKA INŻYNIERSKA

GEOLOGIA INŻYNIERSKA

PRZEKRÓJ SRT-S

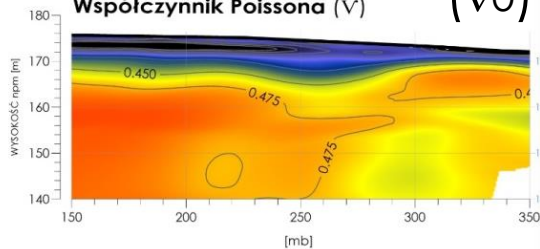

PRZEKRÓJ SRT-P

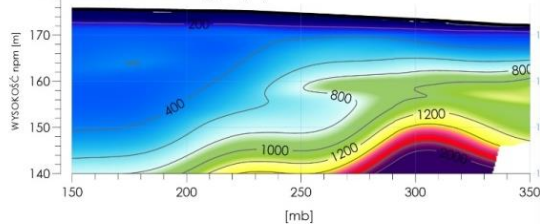
Współczynnik Poissona (ν)

(ν_0)

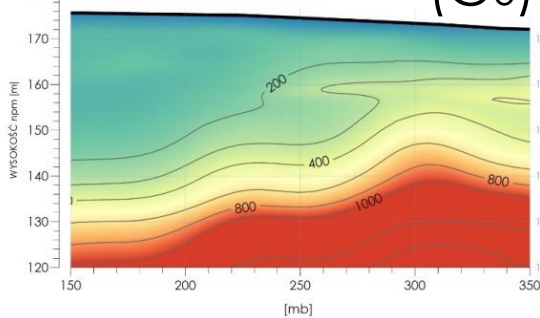
Moduł Younga (E)

(E_0)

Moduł ścinania (G_0)

(G_0)

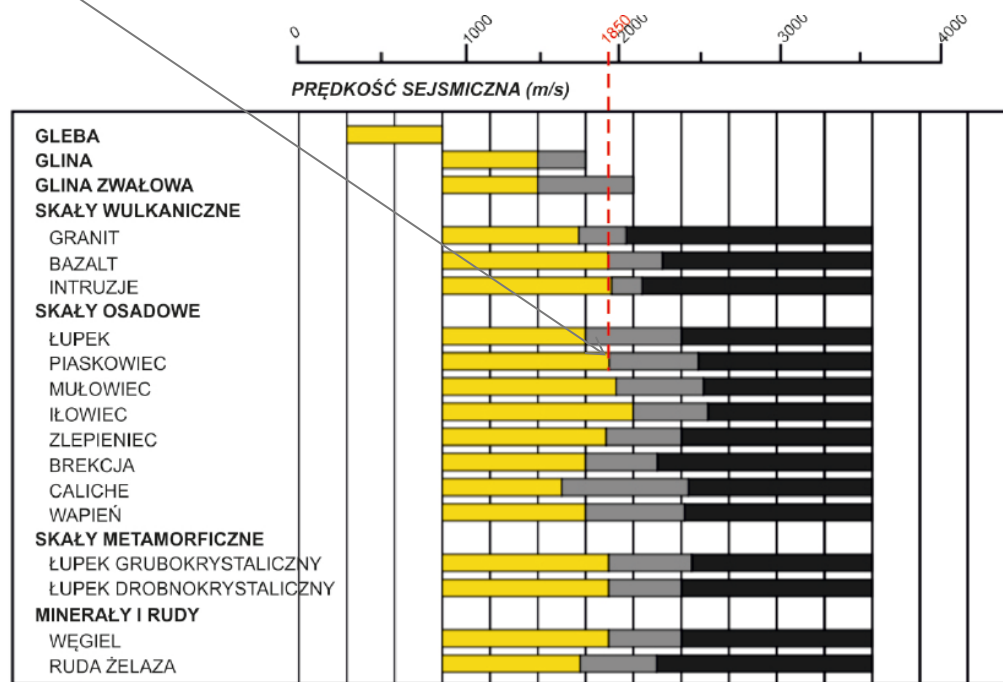
Badania wykazały, iż tego typu klasyfikacje nie mogą mieć charakteru uniwersalnego, gdyż podatność na urabianie zależy nie tylko od rodzaju skały, ale również od stopnia zwietrzenia i spękania.

Graniczne wartości prędkości rozchodzenia się fal sejsmicznych w skałach, związane z ich urabialnością, mieszczą się w dość dużych przedziałach.

Stosowanie takich klasyfikacji powinno być celowe, jednak należy opracować je indywidualnie dla każdego przypadku.

Klasyfikacja oparta na wartościach prędkości fal sejsmicznych powinna być uzupełniona analizą stopnia zwietrzenia i spękania skał.

GRANICZNA WARTOŚĆ DLA PIASKOWCÓW DLA KTÓRYCH SĄ ONE URABIALNE

Skala urabialności skał według firmy Caterpillar (źródło: [CATERPILLAR, 2000](#))

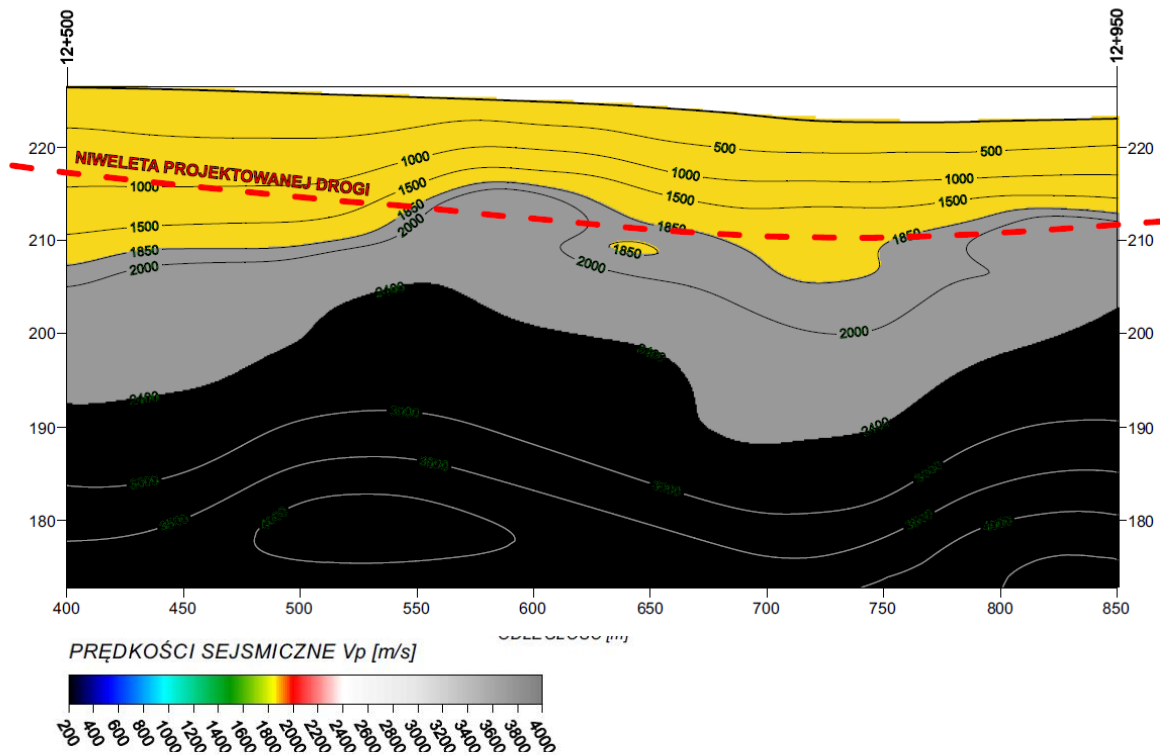
GEOFIZYKA INŻYNIERSKA

GEOLOGIA INŻYNIERSKA

URABIALNE

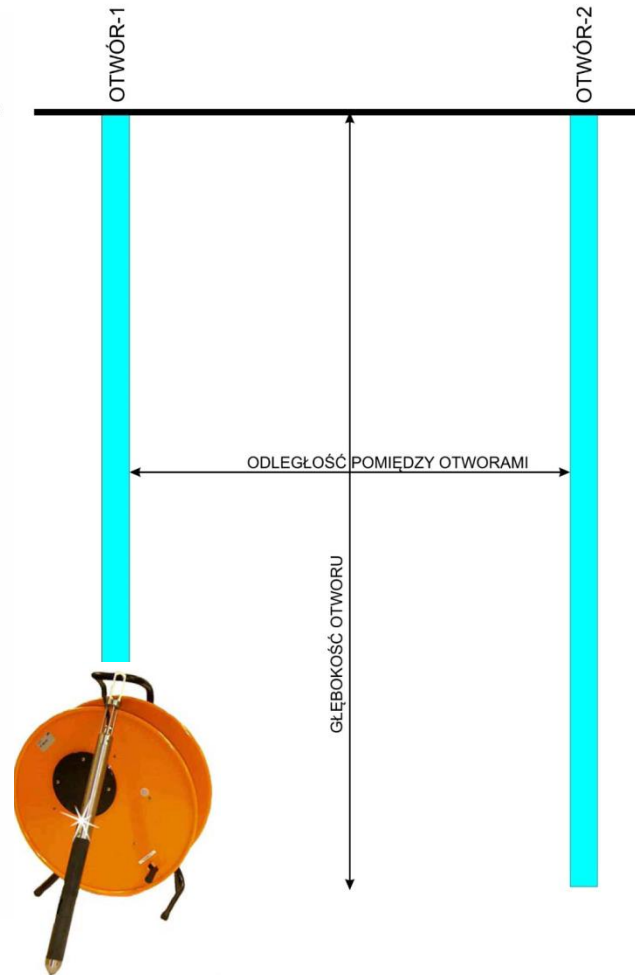
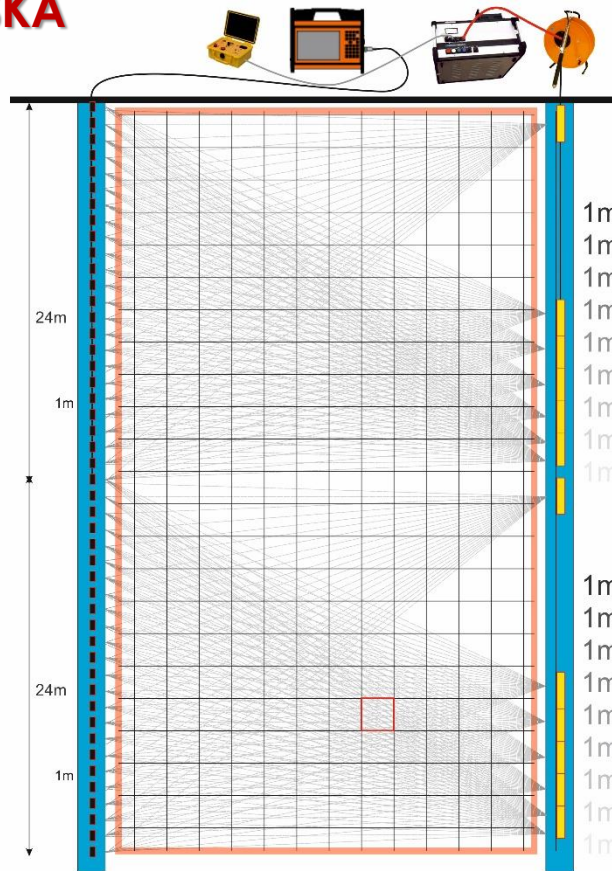
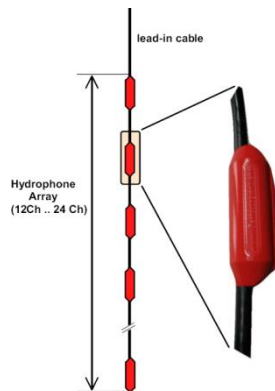
MARGINALNE

NIE URABIALNE

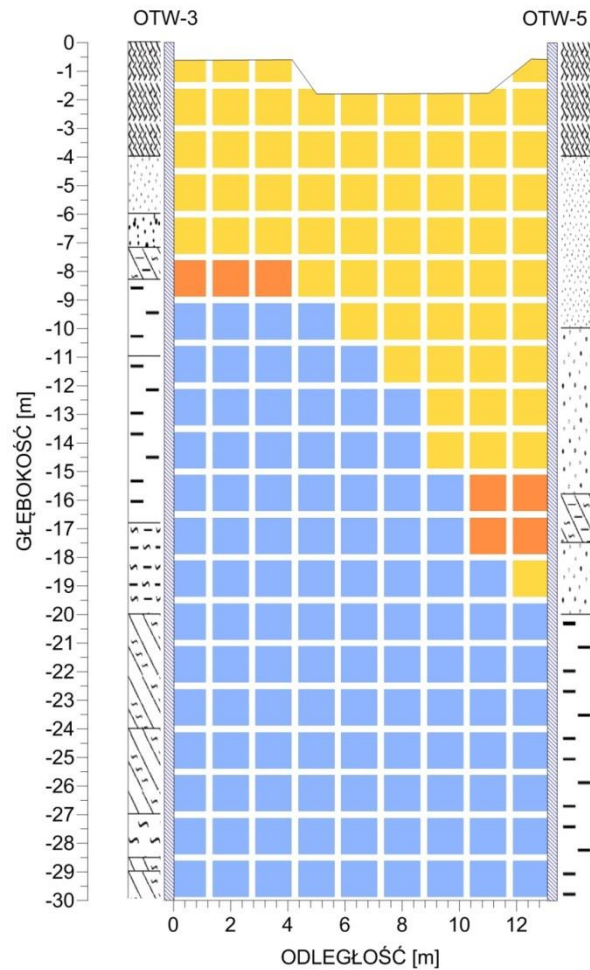
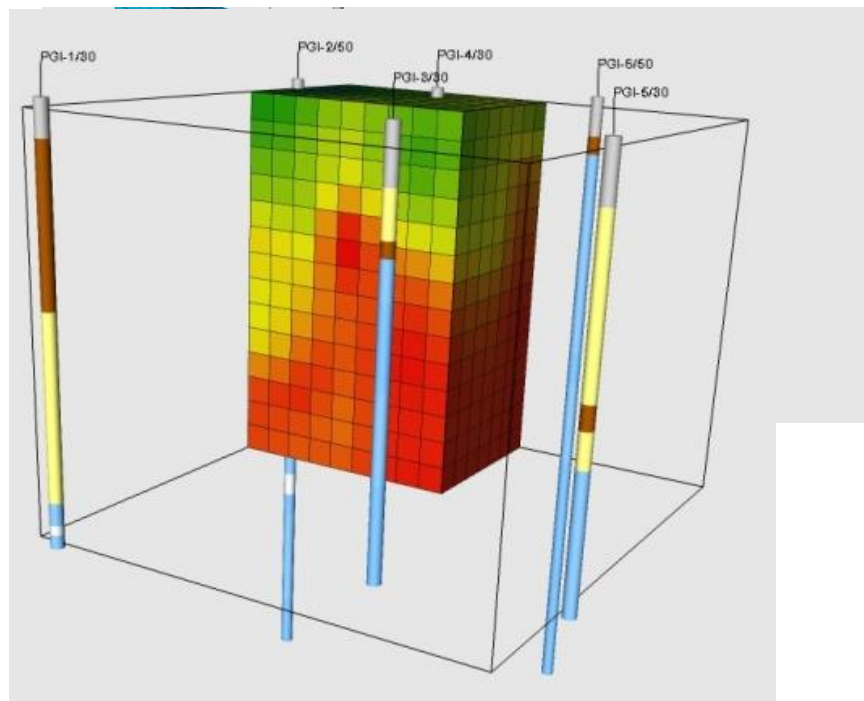
GEOFIZYKA INŻYNIERSKA

GEOLOGIA INŻYNIERSKA

GEOFIZYKA INŻYNIERSKA

GEOLOGIA INŻYNIERSKA

GEOFIZYKA INŻYNIERSKA

GEOTERMIA NISKOTEMPERATUROWA

PROJEKT: OCENA POTENCJAŁU GEOTERMII NISKOTEMPERATUROWEJ I UWARUNKOWAŃ ŚRODOWISKOWYCH

Czas realizacji zadania: 2017 – 2022

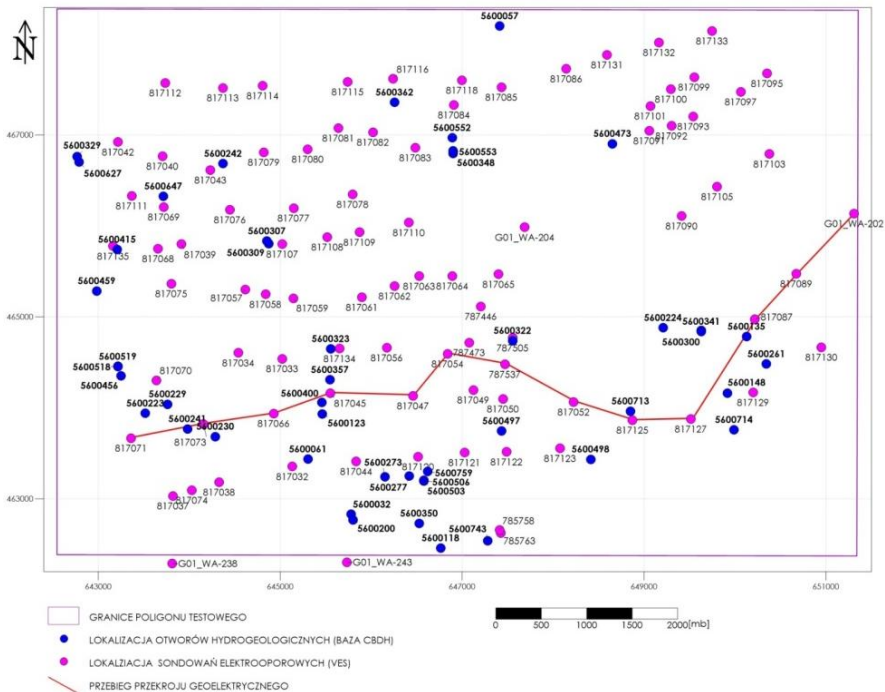
PROJEKT: MAPA POTENCJAŁU GEOTERMII NISKOTEMPERATUROWEJ W SKALI 1:50 000 (MPGN)

Czas realizacji zadania: 2022 – 2025

GEOFIZYKA INŻYNIERSKA

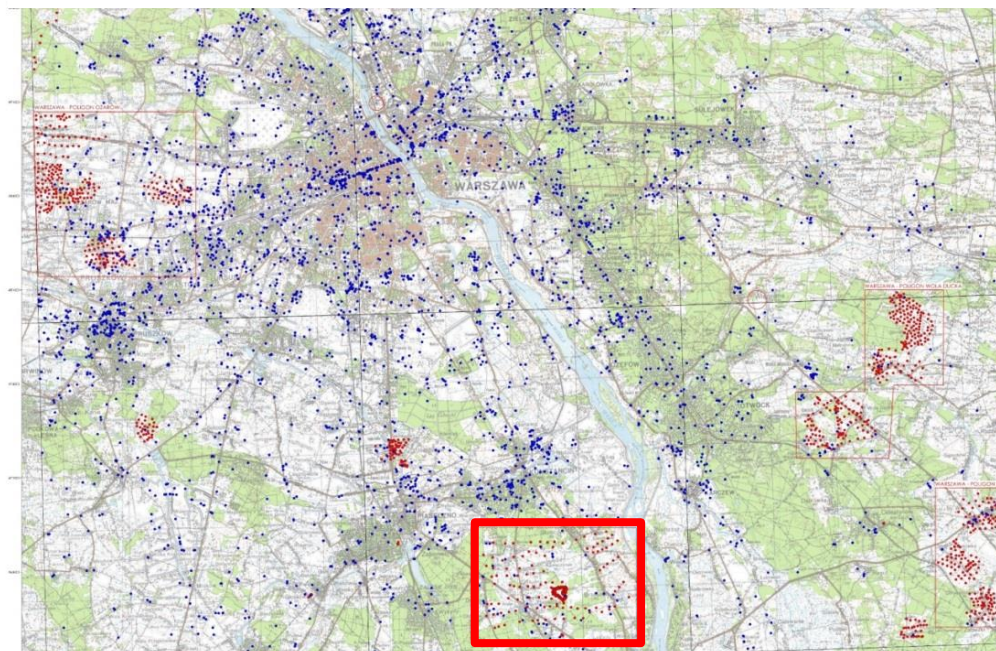
GEOTERMIA NISKOTEMPERATUROWA

Dla obszaru poligonu ilość danych była następująca:

- Obszar poligonu - 8 km x 6 km – 48 km²,
- Ilość sondowań VES – 94 – **ok 2 VES na 1 km²**,
- Ilość otworów – 48 – **ok 1 otworu na 1 km²**,

* przy czym trzeba podkreślić, że wraz ze wzrostem głębokości, ilość otworów które można było wykorzystać w modelu ulega zmniejszeniu

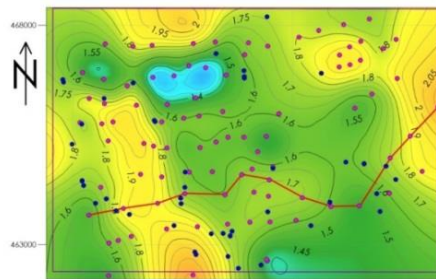

GEOFIZYKA INŻYNIERSKA

GEOTERMIA NISKOTEMPERATUROWA

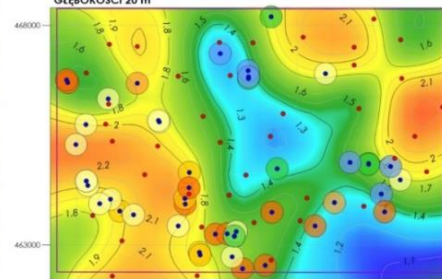
MAPA ROZKŁADU WARTOŚCI OPORNOŚCI POZRONYCH DLA AB/2-50 m

AB/2-50 m ODPOWIADA GŁĘBOKOŚCI OK 20 m

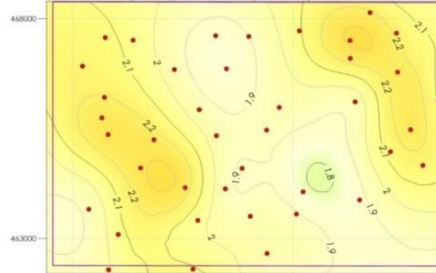
10 25 50 100 250 500 1000

MAPA ROZKŁADU WARTOŚCI OPORNOŚCI WYINTERPRETOWANYCH NA GŁĘBOKOŚCI 20 m

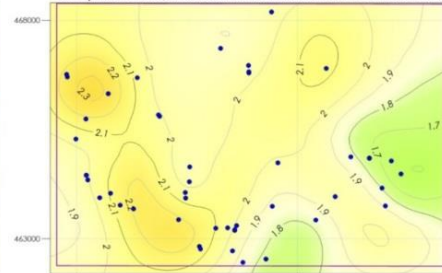

SKALA OPORNOŚCI [Ωm]
WARTOŚĆ · LOG10(WARTOŚĆ OPORNOŚCI)

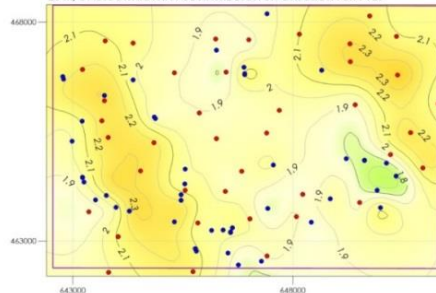
MAPA ROZKŁADU ŚREDNIEJ WARTOŚCI PRZEWODNOŚCI CIEPLNEJ DO GŁĘBOKOŚCI 20 m. OPRACOWANA NA PODSTAWIE WYINTERPRETOWANYCH WARTOŚCI OPORNOŚCI VES (INTERPRETACJA METODĄ OCAMMA)

MAPA ROZKŁADU ŚREDNIEJ WARTOŚCI PRZEWODNOŚCI CIEPLNEJ DO GŁĘBOKOŚCI 20 m. OPRACOWANA NA PODSTAWIE DANYCH OTWOROWYCH

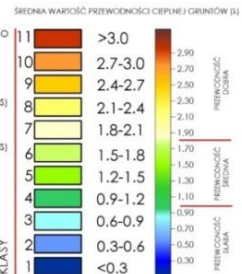

MAPA ROZKŁADU ŚREDNIEJ WARTOŚCI PRZEWODNOŚCI CIEPLNEJ DO GŁĘBOKOŚCI 20 m. OPRACOWANA NA PODSTAWIE DANYCH OTWOROWYCH I VES

OBJAŚNIENIA

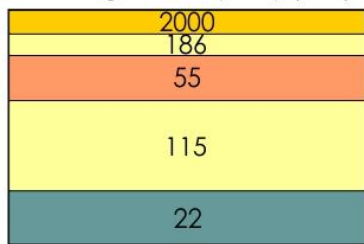
- GRANICA OBSZARU POLIGONU BADAWCZEGO
- LOK. ARCHIWALNYCH OTWORÓW WEDŁUG BAZY (CBDM) O GŁĘBOKOŚCI POWYŻEJ 20 m
- LOK. SONDOWAŃ ELEKTROOPOROWYCH (VES) (DANE ARCHIWALNE (CBDO) ORAZ WYKONANE W RAMACH PROJEKTU)
- LOK. SONDOWAŃ ELEKTROOPOROWYCH (VES) DLA KTÓRYCH WYKONANO INTERPRETACJĘ
- - IŁY
- - GLINY
- - PYŁY I MULKI
- - GLINY PIASZCZYSTE
- - PIASKI
- - PIASKI I ŻWIRY

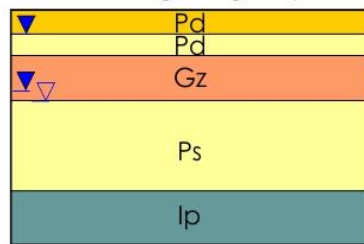
GEOFIZYKA INŻYNIERSKA

GEOTERMIA NISKOTEMPERATUROWA

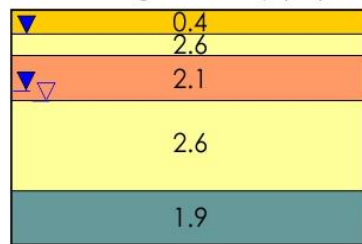
model geoelektryczny (Ωm)

model geologiczny

model getermalny (La)

Model geologiczny można rozważać w uogólnieniu jako przestrzenny rozkład

$$MG = f(x, z), \quad MG = f(x, y, z)$$

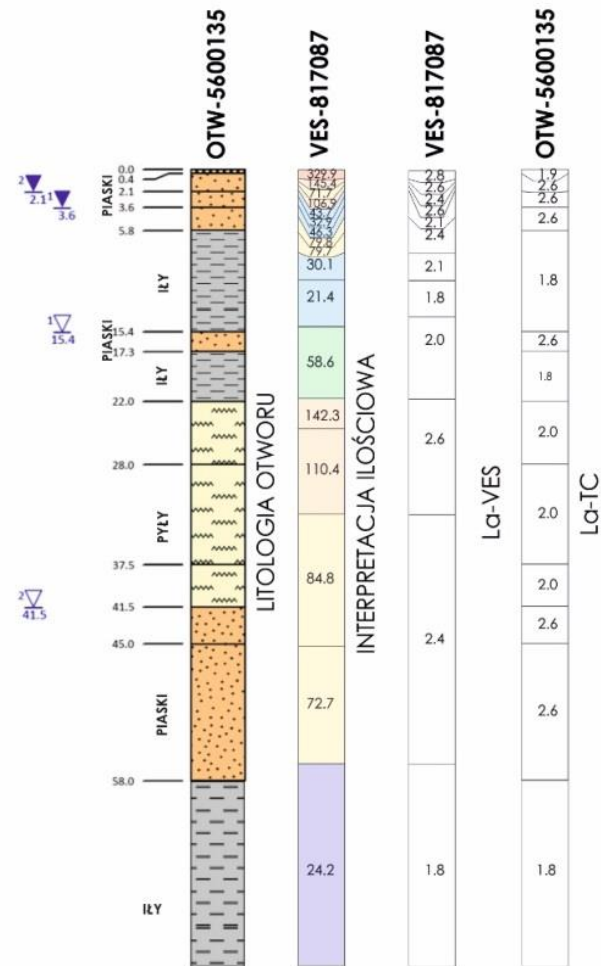
Budowa geologiczna (model geologiczny) narzuca przestrzenny rozkład własności fizycznych

$$\text{rozkład oporności } \rho(x,y,z) \quad MG(x,y,z) \rightarrow \rho(x,y,z)$$

W zadaniu odwrotnym model geoelektryczny określa model geologiczny,

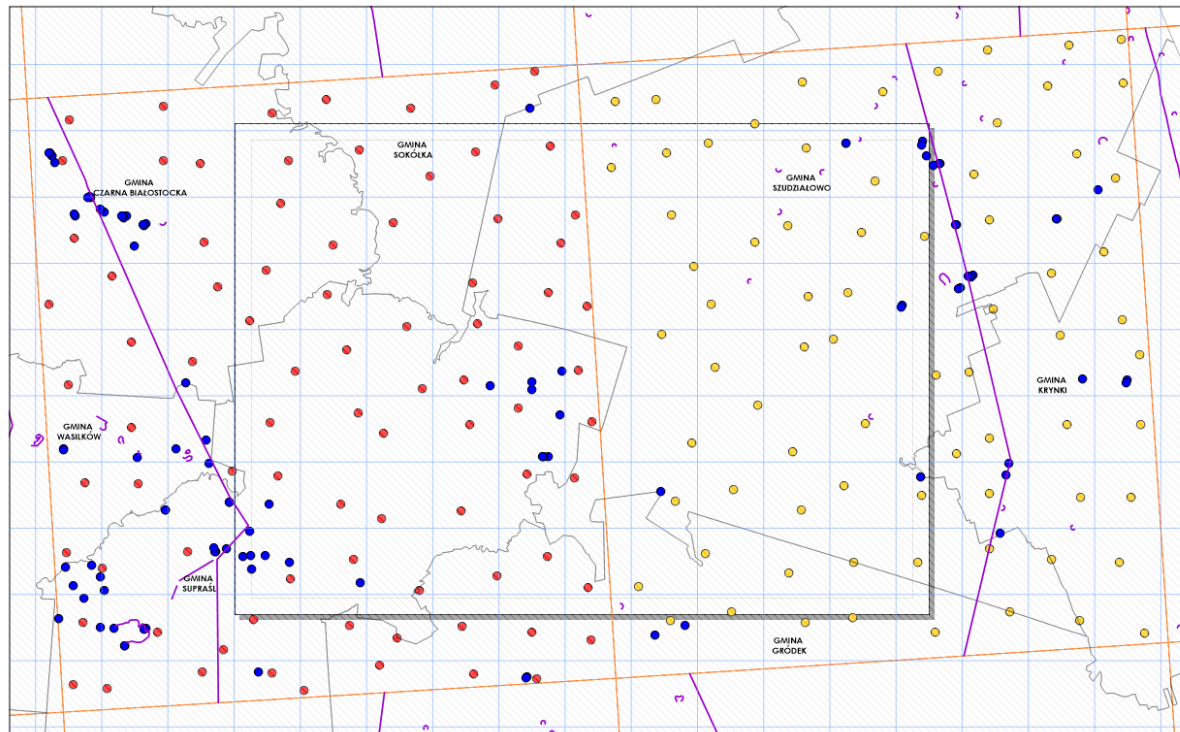
a ten z kolei przyporządkowuje wartości przewodności cieplnej.

$$\rho(x,y,z) \rightarrow MG(x,y,z) \rightarrow La(x,y,z)$$

GEOFIZYKA INŻYNIERSKA

GEOTERMIA NISKOTEMPERATUROWA

PRZYSZŁOŚĆ

SZYBKIE PROCEDURY BADANIA POŁOWEGO I ANALIZA

Koncentrując się na wydajnym działaniu, możliwe jest mapowanie w ciągu kilku minut tego, co w przypadku innych technologii geofizycznych lub wierceń mogłoby zająć godziny lub dni.

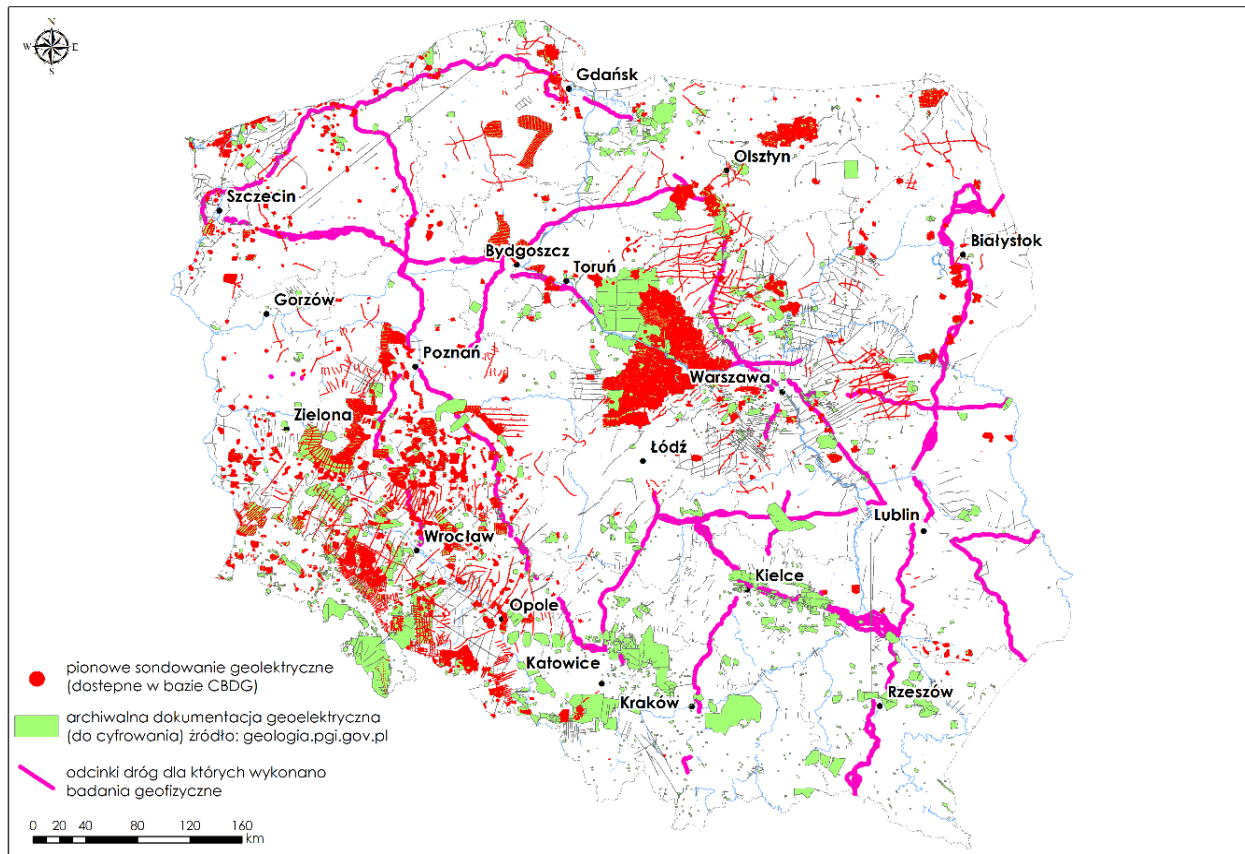
ABEM WalkTEM 2 łączy takie funkcje, jak unikalny tryb pomiaru Dual Moment z wieloma kanałami odbiornika, aby umożliwić gromadzenie równoległych strumieni danych w jednym cyklu pomiarowym. Po zakończeniu zbierania danych wyniki można modelować bezpośrednio na instrumencie, dzięki czemu pomiary jakości, a nawet wstępna interpretacja geologiczna, mogą być wykonane bez konieczności korzystania z laptopa lub powrotu do biura.

PRZYSZŁOŚĆ

DOKOŃCZENIE

BANKU
DANYCH
GEOELEKTRYCZNYCH

PRZYSZŁOŚĆ

KARTOGRAFII GEOLOGICZNEJ

HYDROGEOLOGII

GEOZAGROŻENIACH

GEOLOGII ZŁOŻOWEJ

GEOLOGII INŻYNIERSKIEJ

GEOTERMII NISKOTEMPERATUROWEJ

BADANIA I OCENA STANU ŚRODOWISKA

WSPARCIE PROCESÓW INWESTYCYJNYCH

Dziękujemy za uwagę

